

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan svojo izjavo oddaje in praznično.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Shod v Šiški.

Za soboto, na predvečer občinskih volitev v Spodnji Šiški, je sklicalo napredno politično društvo

»Vodnik«

shod v salon gostilne pri »Kankertu«, ki ga je otvoril predsednik gosp. Seidl, imenoval za zapisničarja društvenega tajnika gosp. Sego ter pozdravil vse navzoče, zlasti došlega državnega poslanca gosp. Vladimira Ravniharja in deželnega poslanca in župana ljubljanskega g. dr. Ivana Tavčarja.

Državni poslanec

dr. Ravnihar

viharno pozdravljen, kaže uvodom svojega govora na veselo gibanje narodno - napredne stranke v ljubljanski okolici, zlasti pa Spodnji Šiški. Potem nadaljuje:

Jugoslovansko vprašanje je zopet z močno roko potrkalo na duri avstro - ogrske monarhije. Ako je rešitev tega vprašanja postala akutna z aneksijo Bosne in Hercegovine, pa je postala naravnost pereča vsled zadnjih dogodkov na Hrvaškem. Ti dogodki nam kažejo, da madžarski imperalizem sega s svojimi kremplji po trojedini kraljevini. Iščemo povoda, da bi dobili vsaj na videz pravni naslov za izvršitev svoje namere. Brezobzirnost Madžarov, kadar gre za odpravo zaprek dosledni njihovi politiki, je znana. V takem slučaju ne veljajo za nje niti naravni, niti pisani zakoni, niti pogodbe, niti pogodbeni pomen. Z nekako cinično drznostjo voltigirajo preko vseh etičnih zakonov javnopravnega značaja. Jasen dokaz za to trditve nam daje položaj na Hrvaškem, kjer je volitev sledila volitvi za hrvaški sabor. Ena se je izvršila za namene madžarske gospode bolj neugodno nego druga. In zopet so se morale vršiti nove volitve, toda hrvaški narod je s svojim glasovanjem dal jasnega izraza svoji volji, da je in hoče biti on gospod na hrvaški zemlji, ogrsko kraljestvo je le njegov enakopraven sopogodnik, ki sicer nima nobenih drugih pravic do hrvaškega kraljestva. Sabor so razpustili, še predno je prišlo do prve njegove seje. V kraljevem Zagrebu pa pašuje madžarski kraljevi komisar.

Nasilstvo je to, da bi mu ga kmalu ne bilo para v zgodovini evropskih narodov. Madžari pripoznajo čisto odkritosrčno, da niti hrvaška ustava, niti nagodba z Ogrsko ne poznata institucije kraljevega komisarijata; navzlic temu še v javnosti opravičujejo svoj korak, češ, da ga je narekoval zakon sile, nekako državno zasilno pravo.

Večjega cinizma si ne moremo misliti. Ako se tako brezvestno tepajo zakoni in pogodbe, kdo pa nam jamči za to, da pridejo Madžari nekoč, kadar dobe kakega zaveznika, tudi napram te državi polovici s kakim zasilnim pravom in nam čez nos odpovedo, ali kar prekršijo pogodbo, ki jih veže z nami. In ta pogodba je po mojih mislih že danes kršena. Nagodba je totranska državna polovica z ogrskim in hrvaškim kraljestvom, ta pogodba se je sklepala z ustanovama državama in velja le toliko časa, dokler je ustava v sopogodnih državah nedotaknjena in neoporušena. Prepričan sem, da bi bili Madžari prvi, ki bi zatrobili v svet, da jih na Avstrijo ne veže nobena nitka več, kakor hitro bi se Avstriji iz kateregakoli razloga zrušila ustava. Isto pa tudi mi lahko trdim. Zato nam ne more biti vse eno, ali vladajo v drugi drž. polovici pravilne razmere ali ne, in prav zato imamo pravico, ne samo, da s paznim očesom motrimo, kaj se godi onstran Litve in onstran Sotle, ampak da svojo sopogodnico z naravnost energično besedo pozovemo, naj se pošteno drži poštene pogodbe. (Tako je!)

Sicer pa mora zlasti nas Slovane le veseliti, da se tako dosledno rušijo temelji dualizma, tej konfiguraciji avstro - ogrske monarhije, ki je prinesla toliko zla nam Slovanom, ki je edina povzročila, da tako v Avstriji, kakor na Ogrskem nemška in odnosno madžarska manjšina moreta vladati nad slovensko večino. Prvi pogoj je, ako hočemo priti do popolne ravnopravnosti vseh narodnosti te države, do federalizma ali do

narodne avtonomije,

saj na obliko ne pride, da zrušimo dualizem. Zategadelj je leto 1917, ko se naj pogodba s hrvaško - ogrskim kraljestvom obnovi, usodepolnega pomena.

S tem pa hočem reči, da se pripravljajo veliki dogodki, ki izlasti nas

Jugoslovani ne smejo najti nepripravljenih. Priklapljenje Bosne in Hercegovine naši monarhiji, izjemno stališče, ki je uživala ti dve deželi v okvirju Avstro - Ogrske, nekaka državica poleg Avstrije in poleg Ogrske, torej pravcati trilateralizem, Madžari ob vsaki priliki poudarjajo svojo pravico do inkorporacije Bosne in Hercegovine ogrskemu kraljestvu, — prevrat na Hrvaškem — vsi ti dogodki so nam že zrasli takorekoč čez glavo. Treba je nam jugoslovansko jasnega programa in jasnih ciljev, (Pritrjevanje) da ne bomo vlekli Slovence sem, Hrvat tja in Srb zopet v drugo stran. Zato sem z odkritim veseljem pozdravil misel, ki jo je bilo sprožilo tržaško politično društvo »Edinost«, naj bi se že za letošnje Binkošti sklical

jugoslovanski kongres.

Na tem naj bi se obravnavalo jugoslovansko vprašanje, rezultat tega obravnavanja pa naj bi se vtelesil v program vseh političnih strank na slovenskem jugu kot temeljna točka. (Odobranje.)

Ne rečem dvakrat, da je političnemu društvu »Edinost« v Trstu dala povod za to misel žalostna slika, kakor nam jo je kazala delegacija južnih Slovanov v avstrijskem parlamentu, ko je morala zavzeti svoje stališče napram brezprimernemu nasilstvu, ki je zadelo kraljevino Hrvaško. Ni bilo edinstva, ni bilo enotnega in složnega postopanja. Edinosti niso iskali, enotnega postopanja niso hoteli. Slovenski klub s svojimi poslanci iz S. L. S. je sklenil kar zase, vložiti — interpelacijo. Klub naprednih dalmatinskih poslancev so postavili pred fait accompli ter mu v brisnem tencu dejali, tu je interpelacija, podpis jo, ali pa pustite. Dalmatinci, po pravici užaljeni, interpelacije niso podpisali. Pač pa so se revanžirali Slovenskemu klubu s tem, da so proti želji in volji Slovenskega kluba zahtevali otvoritev debate o odgovoru ministrskega predsednika ter jo na veliko nevoljo naših klerikalcev tudi dosegli. Ti so pač, — ker nekaj so morali storiti, ubrali najponižnejšo pot — saj oni ob vsaki priliki glede mojih interpelacij poudarjajo, da so interpelacije plosk ob vodo, — vložiti so sklenili interpelacijo, grof Stürgkh naj bi nanjo odgovoril in basta. (Klic: Kravja kupčija!) Le ne mnogih sitnosti napravljati višjim

gospodom! Utegnili bi se kompromitirati! Ne gre za kak uspeh za Hrvaške, ampak gre za to, da se S. L. S. pokaže kot rešiteljico Jugoslovancev. Seveda, navzgor mora obveljati recept: »Wasch mir den Pelz und mach ihn nicht nass.« (Odobranje in veselost.)

Tako žalostno podoba nam je kazala jugoslovanska delegacija ob tako važnem in resnem dogodku, ob priliki, ko je vsa zbornica gledala na nas Jugoslovane, kaj ukrenemo in ko smo bili imeli od velikih klubov zagotovilo, da nas bodo podpirali v vsakem slučaju. A dočim sem jaz brez mnoge pomisleka podpisal interpelacijo hrvaško - slovenskega kluba, — stvar se mi je videla višja, nego naši domači nasprotniki — zano seveda zagotavljajoč, da hočem podpirati akcijo naprednih dalmatinskih poslancev, je eden izmed vodij S. L. S. izjavil, da niti ne sede k skupni mizi z naprednimi dalmatinskimi poslanci. (Ogorčeni klici.) To je izrekel, ne vročekrvni mladenič, ampak zrel mož, ki se ponaša z veliko izobrazbo, ki mu je tudi ne odrekamo, mož, ki je časih razvijal prav stvarne in pametne nazore, ki pa je v zadnjem času postal eden najfanatičnejših klerikalcev. (Klici: dr. Krek.)

Zato nas navdajajo mučne skrbi, ako pomislimo, da naj bodo ob velevažnih trenutkih jugoslovansko vprašanje izročeno takim apostolom, možem, ki se ponašajo, da drže v rokah vajeit slovenske politike. Res je sicer, da pače tudi odgovornost na nje, toda žal, za to odgovornost ne bodo oni toliko čutili šibe božje, ampak bojim se, da bi bil tepen — narod slovenski.

Poduk, ki sledi iz tega, pa je ta, da so pravi in najiskrenjši prijatelji Hrvatov in Srbov prav možje, ki jih družijo narodno - napredna stranka. (Burno pritrdjevanje.) A to prijateljstvo ne datira morda šele od včeraj, ne iz kakega egoističnega namena, ne iz hipnega razpoloženja in tudi ni to kako prijateljstvo na odpoved, vezi z narodom hrvaškim in srbskim so pletli napredni Slovenci že od prvih časov, odkar so te tri veje velikega južnega slovanskega debla bile pričele živeti svoje kulturno življenje. To nam spričujejo naši pesniki in pisatelji, naši umetniki, sploh vsa naša kulturna društva. (Pritrdjevanje.)

S tem pa hočemo poudariti, da narodno - napredna stranka nima samo lepo pisanega programa, ampak ona ta program tudi izvršuje. Da, napisala je program stoprav potem, ko ga je že davno bila izvrševala, ko si je bila že popolnoma na jasnem glede svojih ciljev.

Od naših domačih nasprotnikov, pa tudi iz ust kakega, z vsem svetom nezadovoljnega kritika, ki ga pa redno pogrešamo v vrstah naših narodnih delavcev, moramo večkrat čuti, da nimamo načel in nimamo ciljev.

Bil je en razlog, zakaj sem se toliko časa danes pomudil ob hrvaškem vprašanju, da namreč dokažem, da ima prav narodno - napredna stranka v jugoslovanskem vprašanju ne samo po svojem programu, ampak po vsem svojem delovanju jasno začrtano pot: čim najtesneje kulturno zblizanje, ki naj pripravi politično zedinjenje. (Odobranje.)

Ravno isto pa velja o drugih točkah našega programa. Ako pravimo, da hočemo slovenski narod dvigniti kulturno na najvišjo mogočo stopnjo, da hočemo gospodarsko osamosvojitev svojega naroda, da hočemo izvesti socialno pravičnost na podlagi enakopravnosti vseh stanov, tedaj so to tako jasno izražena načela, da o kaki negotovosti glede bistva stranke ne more biti govora. Prav ker tega v drugih, danes obstoječih strankah — govorim o Kranjski — ni najti, ali če že imajo zapisane kake lepe besede v svojih programih, jih pa ne, ali jih drugače izvršujejo — je za vsakega Slovenca edina mogoča pot v narodno - napredno stranko. Dolžnost naša pa je, da načela, na katerih stoji naša stranka, dejansko skušamo izvršiti v vseh javnih korporacijah. Zategadelj se borimo tudi za občino, ker smo prepričani, da narodno - napredna načela naj bodo merodajna tudi za gospodarstvo v občini, ako ta občina hoče sebi in vsej javnosti dobro. (Pritrdjevanje.)

Govornik se nato peča z gospodarstvom v občini in z občinsko politiko ter poudarja, da izmed obstoječih strank edino narodno - napredna stranka more vršiti pametno in trezno občinsko politiko, kajti ta stranka vzdržuje v sebi vse sloje in stanove na podlagi polne ravnopravnosti.

Vaša kandidatna lista za jutrišnje volitev je program sam po sebi. Tu vidimo uradnika in trgovskega

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prev. Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dalje.)

To delo je vršil dotlej uredniški tajnik, gospod Boisrenard, star, korekten urednik, točen pikolovec, kakor uradnik. Že trideset let je bil uredniški tajnik pri enajstih različnih listih, ne da bi v čem izpremenil svoje naziranje ali delovanje. Prestopal je od redakcije do redakcije, kakor menjamo svojo gostilno: komaj zapaziš, da ješ iz druge kuhinje z malo drugačnim okusom. Politična in verska načela so mu bila nekaj tujega. Posvetil se je žurnalu, pa naj je bil tak ali tak, razumel je svoje delo, in cenili so njegovo veliko izkušnost. Robotar je kakor slepec, ki ničesar ne vidi, kakor gluhec, ki ničesar ne sliši, in kakor mutec, ki nikoli ne črne ni črne ni bele. Vendar je bil v svojem poklicu zelo vreden, in v noben kup se ne bi bil dal izrabiti za kako stvar, ki ne bi bila po njegovi sodbi častna, pravilna in z njegovega stanovskega stališča korektna.

Gospod Walter, ki ga je sicer cenil, si je želel vendarle večkrat drugega človeka, da bi mu poveril dneve vesti, ki so, kakor je dejal, listu mozeg. V njih se mečejo novice v svet, se širijo govorice, z njimi pritiskaš na občinstvo in na kurze. Med dvoje poročil o večernih zabavah je treba vrniti z najnedolžnejšim obrazom važno stvar, ki bodi bolj po strani namignjena nego naravnost povedana. S cikanjem treba ljudi navajati, da uganemo, kam meriš, preklicavati na ta način, da se vest podkrepi, ali tako zatrjevati, da živ krst ne verjame priobčenega dejstva. V dnevnih poročilih mora najti vsakdo vsak dan vsaj eno vrsto, ki ga zanima, zato, da jih čitajo vsi ljudje. Na vse je treba misliti, na vse družabne sloje, na vse poklice, na Pariz in na provinco, na armado in slikarje, na duhovščino in na vsučiščice, na mestno občino in na kurtizane.

Človek, ki jih ureja in vodi četo svojih reporterjev, mora neprestano paziti, prežati in oprezovati, mora biti nezaupen, preračunljiv, zvit, uren in gibčen, vsem premetenostim kos, mora biti zanesljivega nosu, da izsledi na prvi pogled napačno novico, da presodi, kaj je dobro povedati, kaj zatajiti, da ugame, kaj bo učinkovalo na občinstvo; in vse mora urediti podati v taki obliki, da je vtisek čim večji.

Gospodu Boisrenardu, ki je imel zase dolgotrajno prakso, je nedo-

stajalo prave spretnosti in prožnosti; pred vsem mu je nedostajalo prirojene prebrisanosti, s katero je treba čutiti vsak dan že vnaprej skrivne šefove misli.

Duroy je bil mož, ki bi vršil te posle, kakor treba, in res je čudovito spopolnjeval uredništvo tega lista, »ki je jadral v bujnem toku države in po plitvinah politike,« kakor se je izražal Norbert de Varenne.

Duševni očetje in pravi uredniški »Vie française«, to je bila petorica ali šestorica poslancev, udeleženi pri vseh špekulacijah, ki jih je započel ali vodil šef. V zbornici so jih imenovali »Walterjeva klika«, in zavdali so jim, ker so morali dobiti z njimi in od njega denarja.

Forestier, politični urednik, je bil zgolj metla teh podjetnikov, izvrševalec težej, ki so mu jih oni navdihali. Oni so dajali preveč njegovim uvodnim člankom, ki jih je hodil vedno domov pisat, češ, da ima tam več miru.

Da bi pa prikrojili svoj list bolj literarno in po pariškem okusu so pritegnili k njemu dva slavna pisatelja različnih smeri. Jacquesa Rivala, ki je pisal aktualne podlistke, in Norberta de Varenne, pesnika in fantastičnega podlistkarja, ali recimo pripovednika nove šole.

Potem so si preskrbeli po ceni umetniških kritikov za slikarstvo, glasbo, za gledališče, enega urednika za kriminalistiko in enega za konjske dirke, iz ogromne množice

pisateljev - dninarjev, ki ti delajo, kar hočeš. Dve boljši dami, »Rožnata domino« in »Bela tačica«, sta pošiljali drobne vesti, iz odličnega sveta, razprave o modi, elegantnem življenju, o etiki in vedenju, in razglašali indiskretnosti o visokih damah.

In »Vie française«, ki so jo krmarile vse te različne roke, »je jadrala v bujnem toku in po plitvinah«.

Duroy je še plaval v veselju radi svojega imenovanja za urednika dnevnih vesti, ko dobi drobno tiskano karto, kjer je čital: »Gospod in gospa Walter vljudo vabita gospoda Georgesu Duroya na diné v torek, 20. januarja.«

Ta nova milost, ki mu je kanila tako hitro po prvi, ga je navdala s tako radostjo, da je vabilo poljubila, kakor bi bil naredil z ljubavnim pismom. Potem je šel k blaginiku, da bi se domenil z njim o važnem denarnem prašanju.

Urednik dnevnih vesti ima sploh svoj budget, iz katerega plačuje svoje poročevalce in novice, dobre ali srednje, ki mu jih prinaša sedaj ta, sedaj oni, kakor prinašajo vrtnarji svoje pridelke branjevcu.

S početka so odmerili Duroyu po dvanajststo frankov na mesec, in trdno je sklenil, da ohrani doberšen del tega denarja zase.

Naviral je in naviral, in blaginik mu je dal naposled štiristo frankov preduma. Prvi trenotek je imel

resen namen, poslati gospe de Marelle dvestoosemdeset frankov, katere ji je bil dolžan, a takoj nato je pomislil, da bi mu ostalo samo še stodvajset frankov pod palcem, kratkomalo nezadostna vsota, da bi vodil z njo dostojno svojo novo službo, in odložil je to vračilo za poznejše čase.

Dva dni je urejal svoje reči, zakaj v prostorni skupni dvorani, kjer je bilo vse uredniško osebje, je podjedoval svojo posebno mizo in predalnik za pisma. Ni enem koncu sobe je kraljeval on, dočim je sedel na drugem koncu Boisrenard, ki so mu lasje, vkljub njegovim letom črni kot noč, vedno viseli nad polo papirja.

Dolga miza na sredi je bila za poročevalce. Po navadi so sedeli na nji, kakor na klopi, bodisi ob robu z nogami zvonč, ali pa na sredi po turško. Včasih jih je čepelo po pet, šest na tej mizi, in vztrajno so lovili krogle v pozah kitajskih opic iz porcelana.

Tudi Duroy je prijel naposled veselje do te zabave, in po navodilih in nasvetih Saint - Potinovihih se je polagoma dobro izuril.

Forestier, ki je prihajal od dne do dne slabejši, mu je dal na razpolago svojo lepo lovikroglo od antiljskega lesa, zadnjo, ko jo je kupil; njemu je bila malo težka, Duroy pa je lučal s krepko roko veliko kroglo, privezano na vrvcu, ter šel čisto potihem: »Ena — dve — tri — štiri — pet — šest.« (Dalje prih.)

sotrudnika poleg navadnega delavca. Vse pa družijo narodna in napredna misel.

Obžalujem, da se ni našla pot za skupno postopanje s socialno demokracijo, zakaj takega skupnega postopanja bi bilo treba iskati vedno in povsod, kjer in dokler imamo skupnega protivnika v klerikalizmu. Zveza stranke, ki je svobodnimiselnost in napredna, s klerikalci je nenaravna in nenaravna. Nikdar tudi ne bi smela jugoslovanska socialna demokracija pozabiti, da se more in bi se morala razvijati le na narodni podlagi. Zato je zanjo prav tako nenaravna zveza z našimi narodnimi nasprotniki, z Nemci. (Odobravanje.) Naj bi se vzgledovala na češki socialni demokraciji, kako je umeti narodnost in kako mednarodnost. Bode li naša socialna demokracija hodila druga pota, se čisto gotovo zgodi, da nastane delavska organizacija poleg socialno - demokratične organizacije. (Pritrjevanje.)

Tem veselje je, da ob teh volitvah nastopa narodno - napredna stranka sama, brez vsake podpore s strani katere druge stranke. In o močni vaši zavednosti pričuje dejstvo, da vzlic boja na tri ali štiri fronte upate na zmago narodno - napredne stvari. Dokaz je to za vašo čuječnost, dokaz za vašo delavnost. Lepa šišenska občina bode v dobrih rokah. Na streho tej občini ste zasadili narodni prapor, ohranite ga čiste in neomadeževanega. S to željo sklepam in kličem vrli šišenski občini iskren: Na zdar!

Dolgotrajno navdušeno odobravanje je sledilo temu govoru, ki so ga mnogobrojni poslušalci, sami pristajši narodno - napredne stranke, poslušali z veliko pozornostjo in zanimanjem.

Kot drugi govornik je nastopil nato burno aklamiran župan ljubljanski in deželni poslanec

dr. Ivan Tavčar.

Po krasnih besedah mojega predgovornika mi ne bo treba dolgo govoriti. Eno pa poudarjam in to stvar hočem poudariti, da se mi pozneje ne bo očitilo v Ljubljani pristranost:

Jaz nastopam danes kot član narodno - napredne stranke in ne kot župan ljubljanski!

To se mi je zdelo potrebno naglašati, da se mi ne bo očitilo, kakor se je očitilo deželnemu glavarju, da je šel v Belo Krajino agitirati, da sem šel jaz kot župan ljubljanski agitirati v Spodnjo Šiško. (Odobravanje.)

Priznam, da je na izidu jutrišnjih volitev v Spodnji Šiški prav zelo interesirana tudi Ljubljana in z njo interesiran na teh volitvah tudi ljubljanski župan. Spodnja Šiška tvori nekako

predtrdnjavo Ljubljane.

Če dobro napreduje v Spodnji Šiški naša napredna in naša narodna misel, je to dobro tudi za Ljubljano samo, ki bojuje danes hud boj za svoj obstoj. Tudi pred zadnjimi volitvami se je vršil tu v Spodnji Šiški zelo lep šod in tudi takrat so volitve dobro izpadle. Izpadle so tako, da ima danes že slovenska napredna stranka

večino v občinskem svetu

in naj izpadejo jutrišnje volitve, kakor hočejo. Ta možati nastop naprednih mož v Šiški je dober vzgled tudi za Ljubljančane.

Nekaj slabega namreč opažamo v zadnjem času v Ljubljani. Dobe se

namreč volilci, ki volijo v Ljubljani napredno, v Šiški pa drugače. Taki ljudje so stranki v škodo in dobro je, če se stranka otrese takih volilcev, vseeno če odpadejo tudi v Ljubljani. V Ljubljani se jim lahko zahvalimo in mislim, da opravimo lahko tudi v Šiški brez njih.

Jutrišnji dan je tedaj za Šiško velikega pomena in ta pomen hočem v kratkih besedah orisati.

Jaz nisem bil nikdar nasproten delavstvu in nisem bil nikdar nasproten revnim slojem. Saj sem vzrastel sam iz one revščine, ki jo vidimo povsod med Slovenci. Jaz sem vzrastel iz nje in iz nje so vzrastle tudi drugi, ki so danes voditelji našega naroda. Naglašam: Delavski stan je vse časti vreden sloj in za človeško družbo in za razvoj naroda v prvi vrsti potreben.

Gorje narodu, ke bi zaničeval svoje delavce!

Tak narod si je podpisal že sam obsodbo. Delavski stan je velika podpora vsakemu narodu, toda tudi delavec se mora zavedati, da je vzrastel iz naroda in tega se mora zavedati tudi slovenski delavec.

Pomen jutrišnjega dneva leži v tem, da hoče Spodnja Šiška protestirati proti onim zapeljanim delavcem, ki delajo na nenaraven način

propagando za Nemštvo v Spodnji Šiški.

Izključeno bi moralo biti v Spodnji Šiški, da postavijo jugoslovanski socialni demokrati za kandidate v občinski odbor može, ki niti slovenskega ne znajo. Socialni demokrati so posegli popolnoma napačno v ta volilni boj, ker ima to njih postopanje tako lice, da vzbuja sum, da hočejo germanizirati to slovensko občino. Takih kandidatov bi ne bili smeli socialni demokrati postaviti v Spodnji Šiški nikdar, ki izražajo slovenskemu življu te občine svoje zaničevanje. Ti kandidati pa so obenem dokaz, da so se socialni demokrati zvezali z Nemci in pribiti je treba, da so ti Nemci v Spodnji Šiški sovražniki slovenskega naroda.

Na drugi strani je obsodbe vreden tudi način, kako vodijo socialni demokrati politični boj. Poslužujejo se sredstev, ki so lažljiva in poniževalna za vsako resno stranko. Bojujejo se s tem, da trosijo v svet, da hoče narodno - napredna stranka dobiti v roke občino, da z občinskim denarjem zgradi

Sokolski dom.

To je tako malenkostno, da ni treba na to odgovarjati. Sicer pa vsak dober Slovenec priznava važnost sokolskega dela in nikakršna pregreha bi ne bila, če bi za Sokolski dom prispevala kaj malega tudi občina, če to more storiti. Je pa to obrekovanje tudi sramotno za socialne demokrate, saj skrbi Sokol v prvi vrsti za zdrav naraščaj v delavskih krogih, krepi telo in duha, če ostane potem ta naraščaj slovenski, to vendar ni nasprotno socialno demokratičnim načelom.

Z gospodarskim bojem groze. Vsi Slovenci, kar nas je, smo pravzaprav reveži in bi morali skupaj držati. Če ustanavljajo konzuma društva, če hočejo biti sami mesarji, peki in branjevi, se mi zdi to napačna politika. Ne vem, če je to pametna poteza, če nam vsem drugim groze, da nas hočejo ugonobiti. (Pritrjevanje.)

Jutrišnje volitve imajo tedaj v prvi vrsti namen protestirati proti nakani socialnih demokratov, odtužiti delavstvo svojem narodu in je

ponemčiti, pričakujem, da bo ta protest sijalen. Drugi namen jutrišnjih volitev pa je, da tudi nekoliko protestiramo, proti razmeram, ki vladajo

v deželi in v deželnem odboru,

in ki jih deželna vlada podpira.

Velik pomen ima občinska avtonomija, ki je pa danes na Kranjskem skoro že nimamo več. Danes vlada

na Kranjskem nekako izjemno stanje.

(Klici: Kakor na Hrvaškem! Kakor v Tripolitani! Kakor imajo na Hrvaškem kraljevega komisarja, imamo na Kranjskem vse polno komisarčkov, ki jim pravijo gerenti. Ti komisarčki se vzdržujejo s pomočjo vlade ter sede tako trdno, da bi človek skoro mislil, da hočejo večno živeti, tako krčevito se oklepajo svojih stolčkov. (Veselost.)

Tudi v Mostah imamo malega Cuvajčka. Sploh po celim Kranjskem jih vidimo. Če ima kaka občina še svojo avtonomijo, kaj pomeni to? Pokorna mora biti deželnemu odboru, zlasti trem možem tam notri, pokorna mora biti vladi, sicer dobi gerenta, ki se ga ne otrese zlahka, če pa izpolnjuje občinski odbor zakone predpise, ga razbijejo. Potem pride na njegovo mesto dolgo živeč gerent. (Pritrjevanje.)

Jutrišnja volitev naj bo tedaj tudi protest proti zlorabi zakona in sistiranju občinske avtonomije, ki je postala pri nas na Kranjskem že samo še senca. Živimo danes v takih okoliščinah, da moramo priznati, da je občinska avtonomija na Kranjskem samo še beseda in gola šala. Žalostno je to, pa resnično. Občinski zastopi po celi deželi smejo delati samo, kar hočejo 3 može v deželnem odboru. Kar hočejo ti, se mora zgoditi, sicer je občinska avtonomija pri kraju.

Danes so občine, ki nimajo gerenta, samo zato tu, da kontrolirajo kdo je napreden in kdo klerikalen, da naprednjak ne dobi niti trohice deželne ali državne podpore. (Pritrjevanje.)

Ozrimo se v Škofjo Loko. Na župansko mesto je prišel tam nov mož, sin moža, ki je bil vedno odločen naprednjak, vse časti vrednega moža, mojega osebnega prijatelja, ki ga pa danes že krije zemlja. Prvo delo njegovega sina na županskem mestu je bilo, da je prepovedal Sokolski ples. (Veselost in ogorčenje.) Upravičil je ta svoj odlok s tem, da je rekel, da je ljudstvo strašno proti Sokolom in da se boji prave revolucije. (Veselost.) Če so to

uspehi vzgoje naše S. L. S.

ne moremo reči drugega, kakor da so naravnost smešni.

Župani so danes samo še gorjaka v roki deželnega odbora. Prišel je deželni odbornik v Belo Krajino agitirati in da pokaže svojo moč, je brez sklepa deželnega odbora dal v neki vasi poklicati pred se v župnišče župana. Župan pa je bil gotovo samozavesten mož, mož na pravem mestu in je bil mnenja, če pride deželni odbornik v vas, mora vedeti kje stane župan. Če ima z njim kaj govoriti naj se potruži k njemu. Branil se je tedaj iti kot župan v župnišče in zato je bil kaznovan zaradi nepokornosti na globo 200 K, kar je gotovo za vsakega našega kmeta velika vsota.

Toliko v dokaz, da je danes z občinsko avtonomijo pri kraju, če se ne dobe občine, ki znajo pokazati, da ne marajo samo sence avtonomije marveč, da primorajo deželni od-

bor, da vpoštevava občinsko avtonomijo. (Klici: Tako je!)

Spodnja Šiška bo bila jutri boj za svojo avtonomijo in upam, da ne bodo izvoljeni taki može, ki bi pri vsaki priliki mislili, da morajo lezti v farovž in delati poklone deželnim odbornikom. Želim vam, da zmagate na polju, na katerem bojujemo hud boj tudi v Ljubljani.

Ne vem če želite priti pod Ljubljano, končno pa je morda vendar mogoče, da najdemo kak sporazum in da Šiška ne ostane samo predtrdnjava Ljubljane.

Danes plačujete 30% občinskih doliad, v Ljubljani bi jih plačevali danes 35% za to pa bi smeli zahtevati mestni vodovod, razsvetljavo ulic in kanalizacijo. (Klici: In policijo!) Policijo dobite že sedaj. Mislim, da bi ugodnosti, ki jih dobite s priklopitvijo k Ljubljani, ne bile ravno največja nesreča za Šiško.

Zato, da vam povem to svoje mnenje kot član narodno - napredne stranke, sem prišel med vas. Vi ste za Ljubljano predstraža in zato je v našem interesu, da ne padete ter upam, da se pri jutrišnjih volitvah na korist Ljubljane vzdržite

napredna občina Spodnja Šiška.

Dolgotrajno, več kakor eno minuto trajajoče ploskanje je spremljalo govornika, ko se je vračal z odra. Slišali so se tudi klici: Živel naš župan!

Nato je nastopil kot tretji govornik gospod

Anton Ojster.

Stranka, ki je najbolj umazana, ki agitira z najumazanejšimi sredstvi,

vлага tudi rekurze.

(Klici: Res je!) Znano je, da so klerikalci in Nemci vložili proti zadnjim volitvam rekurs, brez katerega bi ne bilo treba iti zopet na volišče. In da imajo zopet pripravljen kak rekurs, je vsem znano. (Pritrjevanje.) Spominja se nato socialno demokratičnih shodov in tudi izjave te stranke, da bo nastopala proti Šusteršiču, katero obljubo je tudi držala pri državnoborskih volitvah. Takrat so dobili socialni demokrati nekoliko več glasov kakor pri zadnjih volitvah, istotako tudi naprednjaki, vendar pa je bil izvoljen dr. Šusteršič. Toda njegov stol ima samo tri noge, četrtu mu je že izpodbita!

Naprednjaki iz Šiške so bili pripravljeni na kompromis s socialnimi demokrati, toda socialni demokrati so se sami izdali, in to je slišal govornik na lastna ušisa ter lahko potrdi s pričami, da so prišli socialno demokratični zaupniki samo navidezno na skupni sestanek in so tam stavili predloge, o katerih so vedeli, da jih naprednjaki ne bodo sprejeli.

Govornik se spominja nato klerikalne in socialnodemokratične zveze v Idriji ter dokazuje, da se naši socialni demokrati ne drže programa, ki ga imajo. Po raznih reminiscencah iz socialno demokratičnih shodov se bavi nato z voditelji socialne demokracije v Šiški, katerih besede in dejanja podvrže ostri kritiki. V zelo živahnem govoru, ki so ga navzoči sprejeli z odobravanjem, se je bavil nato s posameznimi kandidati ter prišel do zaključka, da so socialni demokrati v Šiški pojmovali svojo internacionalno kot germanisko. Končno je omenil še trgiranje lepakov s hiš, ki se je vršilo po naročilu okrajnega glavarstva ter ob sklepu pozival navzoče k solidarnemu delu.

Nato je zaključil predsednik Seidl ta velepomembni shod, ki je mnogo pripomogel za

sijajni uspeh narodno - napredne stranke.

Sijajna zmaga narodno-napredne stranke v Spodnji Šiški.

Včerašnje nadomestne volitve v občinski svet Spodnje Šiške so zopet jasno dokazale, da je velika večina spodnješiškega prebivalstva v taboru narodno - napredne stranke. Tri stranke so se združile, da podedo narodno - napredne kandidate. Narodno - napredna stranka je pa šla pod vodstvom političnega društva »Vodnik« popolnoma, brez vseh kompromisov in brez vsake pomoči od kakršnekoli strani pogumno v boj ter naravnost sijajno podrla združene sovražnike. Socialni demokrati sicer še vedno taje, da so imeli zvezo z Nemci, toda volilni oklic, ki so ga izdali Nemci, dokazuje popolnoma javno to zvezo. Ta oklic se glasi: Deutsche Wähler! Die grosse Zahl deutscher Volksgenossen, die in Unterschischka wohnhaft sind, gibt uns die Berechtigung, uns auch um die Verwaltung unserer Gemeinde zu kümmern. Da wir jedoch, obgleich wir ein Fünftel der Bevölkerung ausmachen, zu schwach sind, um selbst aus eigener Kraft den uns gebührenden Einfluss zu erlangen, müssen wir darauf bedacht sein, unsere Stimmen denjenigen zuzuwenden, die uns weniger freundlich gegenüberstehen. Wir haben bei der am 24. September stattgefundenen Wahl gezeigt, dass wir in der Lage sind, uns zur Geltung zu bringen, denn es sind im dritten Wahlkörper nur diejenigen Bewerber zweifellos gewählt worden, die auch unsere Stimmen erhalten haben, während die Mandate der übrigen 7 Bewerber als ungültig erklärt wurden. Am 5. Mai sollen die Wähler abermals zur Wahlurne schreiten. Da sich diesmal auf der Liste der sozialdemokratischen Partei auch ein strammdeutscher Mann befindet, dem wir unser volles Vertrauen schenken, so nehmen wir keinen Anstand, die Liste der sozialdemokratischen Partei zu wählen, wobei wir erwarten, dass diese Partei in Hinkunft wirklich, wozu sie nach ihrem Programme verpflichtet ist, volle nationale Unvoreingenommenheit und Gerechtigkeit üben wird. Wir empfehlen somit, die nachfolgenden Herren (t. v. socialdemokratische kandidate) zu wählen. Mit deutschem Gruss der deutsche Wahlausschuss.

Iz tega je torej jasno, da so socialni demokrati že pri prvi volitvi zmagali samo zaradi tega, ker so jih podpirali Nemci, in da so tudi pri včerašnjih volitvah vzeli med svoje kandidate enega oziroma dva Nemca, ki se ne prištevata socialni demokraciji. Enega izmed teh dveh kandidatov je pred nedavnim časom ostro napadalo socialdemokratično glasilo.

Vsi ti kompromisi in vse te zveze niso pomagale. Narodno - napredni kandidati so zmagali z večnamo od 63—46 glasov, dočim so imeli pri zadnjih volitvah socialno demokratični kandidati okoli 30 glasov večine. Socialni demokrati so od zadnjih volitev v Spodnji Šiški nazadovali za 100 glasov, dočim je narodno-napredna stranka izgubila le glasove volilcev, ki so med tem časom umrli

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Sedmi del.

(Dalje.)

II.

Značaj bojevitiga mašnika. — Razgovor. — Spletke in protispletke na dvorih.

Kardinal Giles (Egidij) Albornoz je bil eden najzanimivejših mož tiste, velikih umov bogate dobe. Ponašal se je, da je iz rodu aragonske in leonske kraljevske hiše. Vstopil je zgodaj v mašniški stan in postal še kot mladenič nadškof v Toledu. A ta mirna, dasi sijajna stopnja ni zadoščala njegovi častihlepnosti. S častmi cerkve, če to niso bile časti vojskujoče se cerkve, se ni mogel zadovoljiti. V vojni proti Mavrom se ni noben Španec bolj odlikoval, kakor on in kastilski kralj Alfonzo XI. si je vtepel v glavo, da mu mora ta bojevit mašnik podeliti viteško čast. Po smrti kralja Alfonza je šel Albornoz v Avignon in papež Klemen VI. mu je podelil kardinalskega klobuk. Tudi pri papežu Inocenciju je bil zelo v milosti in že se je govorilo, da se pripravlja armada, ki ji bo zapovedoval Albornoz in ki naj razli-

ne papeževe dežele iztrga tiranom, ki so se jih polastili. Pogumen, podjeten, ostroumen in hladnosrčen, združujoč viteško hrabrost s farško prekanjenostjo, tak je bil kardinal Giles Albornoz po svojem značaju.

Pustivši svoje spremljevalce v predstobi je šel Albornoz v sobo gospe Cesarini. Bil je mož srednje velikosti; njegova temna španska polt je vsled vednega razmišljanja o častihlepnih nakanah postala blede-rumena; čelo njegovo je bilo mično nagubano, dasi še ni prekoračil dobe cveta; napravil bi bil vtisk, da se bliža starosti, če bi ne bili proti temu pričali prožnost njegovega telesa, krepki njegovi koraki in blesk njegovih oči, ki so vsled mnoge dušnega napora zadobile pač izraz miru, niso pač izgubile mladostnega sijaja.

»Lepa gospa,« je dejal kardinal in se je nagnil nad roko gospe Cesarini z gracio, ki je bila bolj knežja, kakor duhovniška, »ukazi njegove svetosti so me zadržali čez čas, ki ste ga določili za sprejetje izraza moje občudovanja. Ali moje srce je bilo vender pri vas.«

Gospa je rahlo umaknila svojo roko in je rekla:

»Čas kardinala Albornoz je vsled dolžnosti, ki jih ima do svojega stanu in do svoje slave tako drago-

cen, da bi bilo izdajstvo, če bi kardinalovo pozornost kdo obračal na manj plemenite stvari.«

»Ah, milostiva gospa,« je odgovoril kardinal, »nikdar ni imelo moje častihlepe plemenitejšega cilja, kakor v tem trenutku. Ležati pred vašimi nogami bi bilo zame ponosnejša sreča, nego sedeti na prestolu svetega Petra.«

Gospa je za trenutek zardela, a menda ravno tako iz nevolje, kakor iz nečimernosti, potem pa močno prebledela. Nekaj časa je molčala. Predno je odgovorila, je svoje velike ponosne oči uprla v zaljubljenega Španjca in je na to rekla:

»Gospod kardinal — jaz se ne delam, kakor da bi vaših besedi ne razumela. Tudi jih ne smatram za navadno galanterijo. Nečimerna sem toliko, da verjamem, kar si vi domisljujete, da ste namreč v mene zaljubljeni.«

»To, da si jaz samo domisljujem?« je vprašal kardinal.

»Poslušajte,« je nadaljevala gospa. »Tista, ki jo kardinal Albornoz počasti s svojo ljubeznijo, ima pravico zahtevati dokaze za to ljubezen. Katera moč na papeževem dvoru je njegovi enaka? Prosim vas, porabite jo v mojo korist.«

»Govorite, milostiva. Ali so barbarji v tem brezpostavnem času zavzeli vašo posest? Ali se je kdo

drznil, vas razžaliti? Ali želite kake naslove ali kako deželo. Moja moč je vaš suženj!«

»Ne, kardinal! Za žensko, za Italijanko, je nekaj še več vredno kakor bogastvo in visoko stališče — to je maščevanje.«

Kardinal se je nehoté zganil, uzrši plamteči pogled, ki je bil nanj uprt; a duh njenih besedi je zadel ob sorodno struno v njegovi duši.

»Iz vaših besed,« je dejal, »se spozna, da ste visokega rodu. Maščevanje je slast visokorodnih ljudi. Sužnji in kmetje naj odpuščajo žaljenja. Govorite, milostiva gospa.«

»Ali ste že slišali najnovejše novice iz Rima?« je vprašala gospa.

»Gotovo,« je dejal kardinal nekoliko presenečen. »Slabi državniki bi bili, če bi ne vedeli, kaj se godi v glavnem mestu papeških dežel. Moje srce žaluje zaradi tega nesrečnega mesta. A zakaj me izprašujete o Rimu? Vi ste vender —«

»Rimljanka! Vedite gospod, da se nisem brez vzroka izdala za Neapolitanko. Vaši molčečnosti zaupam svojo tajnost — jaz sem iz Rima. Povejte mi, kako je zdaj v Rimu!«

»Lepotica moja,« je menil kardinal, »jaz bi bil pač moral spoznati, da to čelo in to dostojanstvo ni doma v močvirnatu Kampanju. Moj razum bi mi bil moral reči, da ste iz mesta, ki vlada nad svetom. Razmere v Ri-

mu so kmalu popisane. Znano vam je, da je po padcu zmožnega, a prešernega Rienzija hotel Pepin grof Minorbino Rim izdati Montrealu — a ni bil za to niti dovolj močan, niti dovolj pameten. Baroni so ga pregnali, kakor so pregnali Rienzija. Čez nekaj časa je bil nov demagog, Ivan Cerroni ustoličen na Kapitolu. Ta je barone še enkrat pregnal, a nastali so novi prevrati in baroni so bili poklicani nazaj. Rienzijeve slabosti naslednik je klical ljudstvo pod orožje, a klical je zaman. V strahu in v obupanju se je odpovedal svoji oblasti in je prepustil mesto za plen neskončnim prepričam Orsinijev, Colonnov in Savellijev.«

»To vem že davno; a ko je prišla njega svetost na Klemen VI. ...«

»Tedaj se je začel obžalovanja vredni del teh dogodkov,« je rekel Albornoz in njegovo rumeno čelo se mu je zmračilo. Dogovorno s papežem sta bila izvoljena dva senatorja.«

»Kako se imenujeta?«

»Eden je Bertoldo Orsini, drugi je iz hiše Colonna. A za malo tednov so visoke cene živil razdražile lo-povske želodce drhali; ta se je dvignila, je kričala, se je oborožila in napadla Kapitol.«

(Dalje prihodnjé.)

ali se pa preselili iz Spodnje Šiške. Izid volitev je sledeči: Narodno - napredni kandidati Drenovc 382 glasov, Jenko 382, Kelec 383, Kolman 376, Koprivc 382, Ogrizek 380, Vučnik 382; namestniki: Colnik 382, Jermolj 380, Porenta 380, Tomšič 380 glasov. Socialno demokratični kandidati so pa dobili 320—330 glasov.

Volitve so se vršile popolnoma mirno. Politično društvo »Vodnik« je naravnost vzorno vodilo agitacijo, ker je bilo prepričano, da mora zmagati. In veselje je zaorilo po celi Spodnji Šiški, ko se je izvedelo, da je zmagala narodno-napredna stran. Toda v tem veselju se je kazalo tudi navdušenje za nadaljno delo.

Narodno - napredni Spodnji Šiški in vrlim volilcem pa kličemo: Ostanite še vnaprej vzgled vsem slovenskim občinam!

Italijansko - turška vojna.

Dardanele.

Do danes Dardanele še niso odprte. Na eni strani pravijo, in to je italijanska stran, da turška vlada še ni prepričana, da ima Rusija kakih namenov. To je zelo debel izgovor. Če tudi Turčija ne gleda z bogve kakim zaupanjem na Rusijo, vendar njuno dosedanje razmerje še nikakor ni tako napeto, da bi morala Turčija Dardanele, oziroma, da jih ne bi hotela odpreti. Če bi obstajalo tako nezaupanje, bi bilo pač pravilno, da bi Turčija ne zaprla samo Dardanel, marveč

tudi Bospor,

česar pa do danes ni storila. Nasprotno, Turčija bi prav rada ustregla nevtralnemu veslesilu, ki pridejo pri tem vprašanju v poštev, če bi se ne bala presenetanja z juga. Da turški politični krogi niso bili zadovoljni z ekspedicijo ruskega zunanjega ministra Sasonova, še ni nikakršen dokaz, da se je razmerje napram Rusiji poslabšalo. Tudi če bi zahtevala ruska trgovina res kako odškodnino, s tem spor se ni dospel tako daleč, da bi se bilo treba bati nenadnega napada. Povsod so se vršila vsaj fingirana pogajanja, toda tu se niti začela še niso. In danes je težko začeti vojno zaradi par stotisoč, če ne govore drugi momenti. Ima sicer Rusija mnogo interesa na otvoritvi Dardanel, toda za Dardanelami ne stoji samo Turčija in ne samo Italija, ne samo Turčija, ki brani zajamčene pravice in ne samo Italija, ki bi rada sama kovala kapital ter bi za to ceno bila pripravljena, dovoliti tudi Rusiji delež, če ji pomaga. Za tem vprašanjem stoji še vse druge velesile, katerim razvoj ruskega črnomoškega vojnega brodograja nikakor ne bi bil všeč. Brez dvoma se ne motimo, če mislimo pri tem pred vsem na Anglijo, dasiravno so sedaj še razmere med Rusijo in kraljestvu na otokih še zelo dobre. Toda poset lorda Haldaneja v Berlinu nam daje nekoliko misliti. Zakaj se je izvršil v onem času, ko se je splošno govorilo, da namerava Italija začeti z akcijo v Egejskem morju? Zakaj potem ona dolga pavza? Obstajanje arabskih obal, ko so bili vendar turški otoki v Egejskem morju bližji in je bila na razpolago močna mornarica? Zakaj hotel sedaj prevzeti Avstro - Ogrska namesto Rusije inicijativu za mirovna pogajanja? Najnovejša vesti govore nadalje, da je odstopil dosedanj nemški poslanik v Londonu Wolff-Metternich in da bo imenovan za njegovega naslednika nemški poslanik v Carigradu baron Marschall, dočim pride v Carigrad dosedanj poslanik v Atenah Wangenheim. Iz vsega je sklepati, da se velesile, in med njimi tudi Rusija, pošeno trudi, ohraniti mir. Tudi o ruskem vojnem brodogradu, ki je stalo pred Bosporom, ni slišati ničesar več. Bilo je sicer pripravljeno in je morda hotelo tudi pokazati, da je pripravljeno varovati interese Rusije, toda niti Turčija ni smatrala to demonstracijo pripravljenosti kot nevarno. Mirno so se vozile ladje skozi Bospor v Marmarso in v Črno morje. V Bosporu ni nobenih min, samo v Dardanelah leže mine goste druga pri drugi, da ne more ladja skozi morsko ožino. To je dokaz, da razmerje med Turčijo in Rusijo ni tako napeto, kakor bi Italija rada natvezila evropski javnosti. Italija je imela pri tem očitno svoj posebni namen. Hotela je odvrti pozornost evropske javnosti od svoje akcije na otoku

Rodosu.

Vsa italijanska javnost je vpila svoj čas, ko so se pojavile vesti, da namerava zasesti otok Rodos, da je to izmišljeno, da je to laž. Italijanska vlada se je skrivala za policijskimi poročili listov in pitično govorila, da si ne da kratiti pravice do akcije v Egejskem morju. Sedaj stojimo pred dejstvom, ki ima lahko nepregledne posledice. Ali je to zasedenje samočasno? Težko je to verjeti. Preveliki spomini iz starega in srednjega

veka so spojeni za Italijo s tem otokom. Ljudstvo je hotelo sijajnih uspehov, sedaj ima tak uspeh, vsaj za ljudstvo je bil uspeh, dasiravno je sicer dvomljive vrednosti. Za Balkan sicer otok Rodos ne pride v poštev, morda pa je ta poslednji korak Italije napravil celo mnogo slabši vtisk na Angleško, kakor na Turčijo. Veliko vprašanje je, če bodo velesile privolile v to, da obdrži ta otok. Sploh pa zasedenje otoka. Rodos nima prav nikakršnega vpliva na nadaljevanje vojne v Tripolitani, tudi če bi sklenil ministrski svet v Carigradu mir. Kakor pa je pričakovati, še ne bo konca vzemirjanja, dasiravno morda ne pred Dardanelami, vendar pa neke v južnem Egejskem morju, dokler ne zakličejo z ozirom na ravnovesje v Evropi velesile svoj veto.

4. maja so zasedli Italijani Rodos rano zjutraj, pri čemer so stopile vojne ladje, pod poveljstvom admirala Viala, in vojaštvo, pod poveljstvom generala Ameglia istočasno v akcijo. Vojne ladje so se razvrstile pred otokom, med tem ko se je vojaštvo izkrcavalo v zalivu Kalitea, ne da bi naletelo na odpor. Turško vojaštvo se je umaknilo v gore. (Koliko ga je bilo?)

Turčije ta zadnji italijanski korak ni zadel prehu, ker je računala z eventualnostjo, da Italijani zasedejo nekatere otoke v Egejskem morju. V Rimu pa je zasedenje otoka Rodosa izzvalo naravnost veljkansko navdušenje. Večerni listi vidijo v tem zasedanju

začetek nove akcije,

katero smer bo odvisna samo od razsodnosti Turčije. Bombardiranje Dardanel dne 18. aprila, pravi »Corriere d'Italia«, je naznanilo turški vladi razširjenje bojišča, zasedenje Rodosa se to potrdilo. »Tribuna« pravi, da je namen zasedenja Rodosa ta, zadeti Turčijo v pomorskem prometu ter onemogočiti promet iz Carigrada v Arhipel in čezmorske turške provincije.

Štajersko.

Troje važnih volitev. Dne 9. maja se vršijo občinske volitve v Kamnici pri Mariboru. Potrebno je, da gredo vsi slovenski volilci na volišče! Kamnica je zaradi svoje lege pred vrati Maribora zelo važna občina. Na slovenski strani vodijo volilne priprave slovenski klerikali in bo treba voliti tudi njihove kandidate. — Koncem junija se vrše volitve v konjiški okrajni zastop in občinske volitve v trgu Konjicah. Ali se bodo pri volitvah v okrajni zastop tudi tokrat vezali klerikali s štajercijanci?

V Št. Vidu pod Ptujem sta izvoljena za načelnika in podnačelnika krajnega šolskega sveta zagrzena nemškutarja. Kakšne razmere bodo vladale pod tako komando na tamošnji ljudski šoli, si je lahko predstavljati.

Iz Celja. V klerikalnih listih čitamo, da je na posredovanje drž. posl. dr. Benkoviča dovolilo poljedelsko ministrstvo 1200 K, naučno 200 K in ministrstvo za javna dela 600 K za čebelarstvo razstavo v Celju, ki se vrši koncem junija na Lamovžu, poselstvu odstopivšega okoliškega župana Sušnika.

Bralno in pevsko društvo »Maribor« ima v torek, dne 14. maja 1912 ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma v Mariboru izvedenredni občni zbor. Na dnevnem redu je točka »Razpust društva«. V slučaju, da ne bi prišlo za to točko dovolj članov k zborovanju, preide se k drugi točki, »Volitev novega odbora«.

Drobne novice. V Haloza h ni napravil dosedaj mraz po vinogradih take škode kakor se je po časopisju poročalo. Doslej je večina vse v redu — žeteli je le, da bi nas upanje na bogato trgatve ne gojufalo! — V Prepoli na Dr. p. je oven posestnika Lukeža Turka tako pobodel 16letno dekle Marijo Sagadinovo, da si je strla eno roko nad lehtjo. Dekle so spravili v mariborsko bolnišnico. — V Mariboru je zblaznela nenadoma 40letna kuharica Marija Lasbacher iz Nove. Grozila je v blazinosti svojih sestri, da jo zakolje in je skušala tudi sama sebi vzeti z nožem življenje. Spravili so jo v Gradec na opazovalnico. — Iz Ptuja poročajo nemški listi, da je nekdo potrl 46 mladih ovočnih dreves, nasajenih ob okrajni cesti iz Ptuja v Hajdin. Nemški listi dolže Slovence, da so storili to iz sovraštva do okrajnega načelnika Orniga. To je seve popolnoma prazna in neutemeljena obdolžitev. — Telefonsko zvezo z glavno telefonsko progo se trudi dočeči trg Lučane in Arnovž. Zasebni interesi, občine in arnovški okrajni zastop prispevajo za gradnjo znatno vsoto. — Iz Brežic. Železniško ministrstvo je dalo brežiški premogopkopni družbi enoletno koncesijo za tehnična predelava železnice

nižje vrste, ki bi vozila premog iz Globokega v Brežice. — Pri Levicu je povozil dne 28. aprila kolestar Valentin Zagar 80letno osebenkarič Nežo Kuder. Starika je dobila več poškodb. — V Ptuju so zaprli dekle Ivanka Vela. Osumljena je, da je povzročila takoj po porodu smrt svojega nezakonskega otroka. — Iz Brežic. Tu je prišel v konkurz trgovec Josip Ferencak. Začasni upravitelj konkurzne mase je odvetnik dr. Janesch v Brežicah. — Iz Št. ob J. ž. nam poročajo: Dne 1. maja se je nahajal poldrugo leto stari otrok posestnika Kresnika v Ogozcu sam v sobi. Došel je najbrže do vžgalice, se igral z njimi in si zažgal lastno obleko. Otrok je dobil na ta način take opekline, da je v kratkem času umrl. — Dober tek! Čeden mesar je neki Vehovar v Gradcu, Egenberški drevored. Ko je komisija pregledovala njegovo mesnico, je našla v masti za prodajo polno mišnjakov, meso umazano in na tehničarji za podlago napol segnjiti, s staro krvjo pokrit papir.

Koroško.

Društvo tiskarjev na Koroškem — in koroški deželni zbor. Na občnem zboru društva tiskarjev na Koroškem, ki se je vršil pri Gromerju v Celovcu se je vnela tudi ostra debata zaradi šoli sovražnega nastopa deželnega zbora koroškega, in so sprejeli zborovalci soglasno sledečo resolucijo: Občni zbor društva tiskarjev na Koroškem uvideva v sklepu deželnega zbora koroškega, ki zahteva opustitev paralelnih razredov meščanskih šol in meščanske šole, kot nasilen korak proti pravici delavnega ljudstva. Posebno pa so oškodovani tiskarji, katerih razvoj je odvilen v prvi vrsti od dobrih meščanskih šol. Ker pomeni vsak zadržek glede meščansko-šolske izobrazbe naraščajo nazadovaje ljudske izobrazbe, izrekajo zborovalci globoko obžalovanje nad nazadnjaškimi koroškimi deželnimi poslanci.

Železna Kapla. V petek, dne 3. maja vtrosila je lokomotiva vlaka stranske proge Sinča vas-Železna Kapla, in sicer pri vlakcu, ki vozi ob kakih pol štirih iz Sinče vasi na Žel. Kaplo, ogenj. Začel je goreti pod vasio Reberco, blizu postajice Reberca in sicer vshodno od proge in severno (pri Miklavcu) od imenovanen postajice gozd, ki je last različnih kmetov iz vasi Reberca. Prihleti so ljudje iz tovarne, ki se nahaja blizu imenovanen postajice Reberca, iz vasi Reberca same, iz Železne Kaple, kakor od Miklavca. Ker je v gozdu obilo suhega listja, vresa itd., se je ogenj bliskoma širil in je bilo že kakih poldrugo oralov gozda v ognju, preden je prišlo zadosti ljudi. Posrečilo se je prišletem, da so požar osredotočili, kar se je zgodilo ponajveč z prekopanjem sveta, tako, da je vničil požar zavsem vkup le kaka dva oralna gozda.

Nesreča na železnici. Brzovlak Celovec-Dunaj je dohitel nedaleč od Sinčavesi draisino, ki je bila obložena z raznim stavbnim materialom. Moštvo draisine se je še v pravem času rešilo, draisino pa je stroj popolnoma zdobil. Tudi stroj je dobil pri trčenju težke poškodbe. Nesrečo je povzročilo moštvo, ozir. vodja draisine, ki se pred odhodom iz postaje ni javil službojučemu uradniku.

Prijet nevaren tat. V Trgu so aretirali nevarnega tatu Adolfa Wetlingera, ki je izvršil po raznih krajih tatvin in je služil v zadnjem času kot hlapec pri nekem kmetu v okolici, katerega je tudi okradel.

Primorsko.

Iz politične službe. Okrajni komisar Evgen Zupančič je prestavljen iz Gorice v Trst.

Srednješolsko dijaštvo v Gorici priredi svoj prvi telovadni nastop v dvorani Trgovskega doma dne 11. maja ob pol 9. zvečer. Sodeluje pri nastopu orkester tukajšnjih učiteljskihnikov. Ker se čisti dobiček obrne v prid dijaške kuhinje in se vabila ne razpošiljajo, vljudno tem potom vabimo slavno občinstvo, da se v obilnem številu udeleži prvega telovadnega nastopa goriških srednješolcev.

Kap je zadel v Gorici trgovca s sadjem in gostilničarja Petra Birso. Tatvina v Prešnici. Železniškemu čuvaju v Prešnici št. 10 je dne 4. t. m. neznan tat zjutraj odnesel iz hiše lepo vsoto gotovega denarja, nad 1340 K.

Iz Trsta. Tržaška podružnica Slov. planinskega društva ima v petek dne 10. t. m. v gornjem prostoru restavracije Balkan ob pol 9. zvečer izredni občni zbor.

Vojaški begunc. V Korminu je pobegnil lovec 20. lovskega bataljona Emil Klement. Odšel je v Italijo. Pobjeg je poskusil že dvakrat brezuspešno, tretjič se mu je posrečil.

Dardanele - Trst. Ravnateljstvo Lloyda je razglasilo, da je z ozirom na to, da se odpro Dardanele šele v četrtek in da pridejo na vrsto najprej številni parniki, ki so se nabrali v carigraskem pristanišču, odpoklica-lo parnik »Palacky« iz Pireja in parnik »Carniola« iz grško orijentalne proge nemudoma v Trst.

Stavka krojačev v Trstu se še vedno nadaljuje. Vsa pogajanja med stavkujočimi in delodajalci so dosedaj brezuspešna.

Prijet morilec. Včeraj je prišla policija v Trstu 40letnega zidarja Sebastjana Antonijola, ki je umoril 20. feb. svojega tovariša Rossija. Udaril ga je večkrat s steklenico za pivo po glavi tako silno, da je Rossi vsled zadobljenih poškodb umrl.

Požar v cirkusu. Včeraj se je vnel en šotor cirkusa Kludsky ob cesti Madonnina v Trstu. Šotor je pogorel. Ogenj je nastal bržkotne vsled gorečega ostanka smotke, ki jo je kdo vrget v slamo. Na mestu in v soseščini je nastala velika panika, posebno zaradi tuljenja divjih zverí, ki jih ima cirkus. Bala so se, da bi se ne užgale kletke in da pobegnejo divje zverí. Škoda je za lastnika precej občutna.

Kriza na tramvaju v Pulju. V soboto so odslovili iz službe vse voznike in sprevednike puljskega tramvaja, ki so slavili 1. majnik in niso prišli na delo. Odstavljeni so prosili včeraj okrajno glavarstvo in občinskega gerenta, da uvedeta poravnave z upravo tramvaja. Udarci je za uslužbenca hud, ker so večinoma vsi družniški očetje. Promet tramvajski je še vedno ustavljen. Upajo, da so se pogajanja že pričela in se v kratkem ugodno dovrše.

Morilec očeta — zaradi dedščine. Iz Rovinja poročajo, da je posestnik sin Ivan Božič napadel s svojim bratrancom Antonom iz zasede svojega očeta. Oddala sta na moža več strel in ga težko ranila. Izvršila sta napad zato, da bi prišel Božič ml. do dedščine po očetu. Očeta so smrtno ranjenega odpeljali v bolnišnico, oba napadalca pa so aretirali.

Darovi dedičev Josipa Gorupa viteza Slavinskega.

Dediči pokojnega Josipa Gorupa viteza Slavinskega so darovali, da počaste spomin pokojnega svojega očeta, v dobrodelne in narodne namene te-le vsote:

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani . . .	K 5.000
Občinskim revežem v Ljubljani . . .	» 3.000
Dekliškem internatu »Mladika« v Ljubljani . .	» 2.000
Občinskim revežem v Slavini	» 2.000
Dijaškemu podporenemu društvu »Radogoj« v Ljubljani	» 1.000
Dijaškemu podpornemu društvu »Domovina« v Ljubljani	» 1.000
»Sokolu« v Ljubljani . .	» 1.000
Društvu »Naša Strazha«., ki ne obstoji več . .	» 1.000
Zvezi — »Orlov« v Ljubljani	» 1.000
Občinskim siromakom v St. Petru na Krasu	» 1.000
Občinskim revežem v Zagorju na Notranjskem .	» 1.000
Občin. revežem na Vrhniki	» 1.000
Občinskim revežem v Postojni	» 1.000
Gosilnemu društvu v Slavini	» 500
Bralnemu društvu v Slavini	» 500
»Glasbeni Matici« v Ljubljani	» 500
»Društvu slov. profesorjev« v Ljubljani . .	» 500
Občinskim revežem v Železnikih	» 300
Slovenski trgov. šoli v Trstu	» 5.000
»Sokolu« v Trstu . . .	» 1.000
»Sokolu« v Gorici . . .	» 1.000
Slovenskemu šolskemu društvu v Gorici . .	» 1.000
Delavskemu podpornemu društvu v Trstu . .	» 1.000
Dramatičnemu društvu v Trstu	» 500
»Slovenski Čitalnici« v Trstu	» 500
»Dijaški kuhinji« v Celju	» 500
Občinskim revežem v Krivi vrbi na Koroškem .	» 500
Občinskim revežem v Fiumcelu	» 500
Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro	» 5.000
»Dijaškemu domu« v Pazinu	» 2.000
»Dijaškemu podpornemu društvu v Opatiji .	» 1.000
Občinskim revežem v Kastavu	» 1.000
»Bratstvu hrvaških ljudi« v Kastavu	» 500

Podpornemu društvu za mornarje v Bakru . .	K 1.000
Otroškemu zabavišču na Sušaku	» 200
Zavetišče na Sušaku . .	» 300
Društvo gospa na Sušaku	» 300
Splošni ljudski šoli na Reki	» 400
Društvu za ustanovitev hrvaške šole na Reki »Ljudevit Gaj«	» 2.000
Podpornemu društvu na gimnaziji na Sušaku .	» 2.000
Veterancem na Reki . .	» 200
Društvu »Priatelji otrok« na Reki	» 500
Orfanotrofija na Reki . .	» 500
Društvu proti beračenju na Reki	» 500
Asilu »Klotilda« na Reki	» 500
Društvu »Sacro Cuore« na Reki	» 500
Otroškemu asilu na Reki	» 500
Občinskim revežem na Reki	» 2.000
Pomorskemu zakladu sv. Nikolaja na Reki . .	» 5.000
Vsega skupaj	K 60.500

Dnevne vesti.

+ Nemci za narodno avtonomijo. Včerajšnja graška »Tagespost« priobčuje uvodnik »Nemo Propheta, Vergangenheit und Gegenwart des Trialismus«. Ta članek zasluži pozornost, ker dokazuje, da se je glede jugoslovanskega vprašanja vendarle že jelo daniti tudi v nemških glavah. Clankar piše med drugim: »Trializem so enostavno odklanjali. To je bilo sicer stvarno pravilno in namenu primerno; toda to ne zadostuje. Treba je nekoliko globlje poseči. Z enostavnim zanikanjem ni izginila niti ideja trializma, niti je rešeno jugoslovansko vprašanje. Ne preostaja drugega, da se vsestransko pečamo s stvarjo ter iščemo ključ, ki bi mogel ta vrata odpreti. V zvezi alpskih poslancev so nedavno tega zaupno razpravljali o tem vprašanju. Vendar enkrat! Doslej so vendar smatrali naravnost kot narodno izdajstvo sploh o tem govoriti. Fantazije! To je bilo vse, kar se je slišalo. To se tudi spremenilo. Danes se lahko kdo celo drzne — in le-ta ni najslabši med nami — predlagati, naj se slovenske šole snuje v nemškem jeziku, nem ozemlju, mesto da se ustanovljajo nemške šole na Slovenskem ozemlju. Naj bodo tudi naši otroci deležni koristi, da obvladajo oba deželna jezika in ne samo tuji (slovenski) otroci. In tega moža še niso kamenjali, še vedno hodi vesel in svoboden med nami. Zato se tudi mi lahko drzujemo proti vladajočemu dnevnemu mnenju predlagati rešitev narodnostnega vprašanja z narodno avtonomijo. Seveda mislijo pri tem vsi na češki problem ali na Trentino. Nikakor ne, zakaj avtonomija, ki jo razumevamo pod to besedo, je teritorialna, razkosanje starih pokrajin in začetek narodnega federalizma. Ta recept ni primeren za jug naše monarhije in prav v tem tiči neprimkladnost češkega sporazuma za alpske dežele. Toda poleg teritorialne eksistira tudi personalna avtonomija, ki se lahko docela prilagodi stremljenju vsakega naroda, ki dovoljuje vsakemu narodu, da se lahko nacionalno izživi ne da bi se to tikalo enotnosti države same. Druge poti, ki bi bila hodna za vse, doslej še niso našli. Mogoče je, da bodo tudi v tej juhi našli las. Toda stvar je treba preudariti, da, treba jo je pozitivno zagrabiti, ako se hočemo osvoboditi brezplodne negacijske politike. Nihče ni prorok v domovini! Leti in leta smo na tem mestu pisali in razpravljali o trialističnem gibanju v vseh njegovih fazah, je pobijali ter svarili pred njim. Danes pričanja to gibanje svojo politično priznajo sedanost. Kakšna bo bodočnost, to je odvisno od tega, ali bodo narodi in država imeli dobre ali slabe proroke.« — Jugoslovansko vprašanje je že torej stopilo v tak stadij, da so ga jeli resno uvaževati že celo Nemci, ki so še včeraj zanimali, da bi vobče obstojal kak jugoslovanski problem. Ni še dolgo, ko niso Nemci hoteli še ničesar slišati o narodni avtonomiji, sedaj predlagajo sami narodno avtonomijo kot edino sredstvo, ki naj našo monarhijo obvaruje pred nevarnostjo jugoslovanske gibanja. E pur si muove!

+ Slovenski in hrvaški liberalci hočejo preprečiti združenje Jugoslovancov, tako piše s hinavsko resnostjo sobotni »Slovenec«. Da pa imajo ti obklicani slovenski in hrvaški liberalci res ta namen, sklepa »Slovenec« iz tega, ker napadajo napredni in narodni slovenski in hrvaški listi — načelnika Ezeles dr. Šusteršiča. Ta se namreč prav zares bori za — »združenje Jugoslovancov« in sicer z najuspešnejšimi sredstvi — z interpelacijami in vprašanji. Ker pa je narodno hrvaško in slovensko časopisje mnenja, da same interpelacije in vprašanja ne zaležejo dosti v veliki

borbi za pravice jugoslovanskih narodov, marveč zastopa stališče dalmatinskih narodnih poslancev, da je za skupno narodno stvar potreba malo obsežnejše akcije, zato so slovenski in hrvaški liberalci seveda proti »zdrženju Jugoslovancev«. Jugoslovanski ideji je namreč nasproti na »Neue Freie Presse«. Ta pa napada Šusteršiča, ako tudi iz drugih razlogov, kakor narodno hrvaško-slovensko časopisje, to je vse eno. Narodni hrvaško-slovenski listi napadajo Šusteršiča, »Neue Freie Presse« ga napada, ergo so vsi skupaj proti »zdrženju Jugoslovancev«. Imenitna logika, ki se more roditi samo v prikritih klerikalnih mozhganih in ki more imponirati samo klerikalnim backom!

+ Čudno postopanje nekaterih takozvanih naprednjakov. Včerajšnje občinske volitve v Spodnji Šiški so zopet pokazale, kako nezanesljivi so nekateri ljudje, ki se na zunaj, posebno pa v Ljubljani radi ponašajo kot naprednjaki. Iz same osebnosti častihlepnosti, ker jih zaupniki niso kandidirali, se niso udeležili volitev in so celo delovali proti oficijalni narodno-napredni kandidatni listi. S temi ljudmi je treba popolnoma jasno in odločno obračunati.

+ Državni izpit za petje, harmonijo, glasbeno zgodovino in spremljevanje na klavirju je napravila na Dunaju z odličnim uspehom gđ. Ivanka Hraštova.

— Regulacija Ljubljane. Z osušenjem barja je v zvezi regulacija Ljubljane. Gruberjev kanal je gotov in zdaj pride na vrsto glavna struga Ljubljane. Najbrže bodo že ta mesec začeli z deli. Kar znano, bodo Ljubljano poglobili in zožili Ljubljaničana struga je sedaj jako nenakana. Ponekod se nahajajo v njej kar celi grički in ponekod tolmini. Nameravajo je, jo izravnati in jo tako poglobiti, tako da bo padec večji in bo voda hitreje otekala. Na spodnjem koncu mesta bo napravljen velik jez, da bo lahko odtok vode po potrebi regulirati. Z regulacijo Ljubljane se napravijo ob enem nabiralni kanali. Regulacijska dela se začno z veliko neprijetnostjo za vse, ki stanujejo v bližini Ljubljane. Naprej bodo namreč napravili jez, da se bo voda otekala po Gruberjevem kanalu, vsled tega bodo kanali iz obrežnih hiš stopili iz vode — in to bo preključeno neprijetno. Merodajni faktorji bodo morali pač poskrbeti, da bo ta neprijetnost čim manj časa trajala in tudi podjetnik Czeczowiczka bo moral sploh malo bolj hiti z deli, kakor pa je v Gruberjevem kanalu. Kar se nas tiče, mu bomo za petami. Regulacija Ljubljane se bo izvršila na isti način, kakor regulacija Gruberjevega kanala, na obeh bregih ob franciškanskem mostu pa do Brega bosta zgrajena kaia, ki bosta vsak kakih osem metrov širok. Tako dobimo tam dve prav lepi ulici in če bodo hišni gospodarji ob teh obrežnih ulicah svoja poslopja preuredili, zna nastati kaj takega ena miniatūra, kar je v Budimpešti ob donavski kai. Tudi novi mostovi se bodo zgradili in sicer: šentjakovski, franciškanski in septenterski. Ljubljana bo z regulacijo pridobila, četudi Ljubljana sama ne bo več tekla tako idilično prijazno skozi mesto kakor sedaj.

— Avstro-ogrška banka. Mno goletni ravnatelj ljubljanske filijalke avstro-ogrške banke, gospod Avgust Mühlbauer je premeščen k centrali na Dunaj; za ravnatelja ljubljanske filijalke je imenovan g. Ivan Gregorič, sedaj vodja filijalke v Zadru.

— Dijaški izlet v Trst. Da dvigne ljubezen do našega Primorja in zanimanje za našo mornarico, priredi krajevna skupina Ljubljana »Avstrijskega mornaričnega društva« za tukajšnje c. kr. srednje šole koncem tega meseca izlet v Trst. Izlet je zagotovljen, če se javi 350 udeležnikov. Odhod iz Ljubljane ob pol 7. jutraj s posebnim vlakom južne železnice, ki je tudi za povratek na razpolago. V Trstu si bodo izletniki najprej ogledali »Sabilimento technico« z njegovimi ladjedelnicami. Na to se odpeljejo z velikim parobrodom Lloydja in napravijo daljši izlet po Tržaški luki. Obed se vrši na krovu ladje. Zvečer si ogledajo Tržaško pristanišče. Stroški bodo znali za vožnjo tja in nazaj, izlet po morju in obed le 11 K 60 za osebo. Mornarično društvo bo tudi priredilo skupno večerjo, ki bo stala jedva 1 krono za osebo. To bi bil edini poseben izdelek, ki bi ga moral trpeti vsak izletnik. Enako ugodne prilike, da si za tako cen denar ogledamo Trst z ladjedelnicami in pristaniškimi napravami ter Tržaško luko z najlepšimi kraji, Miramar, Gradež itd. gotovo ne bode kmalu. Opozorjamo, da se izleta prav za isto ceno tudi lahko udeleže starši, sorodniki in varhi dijakov. Seveda se ga bode udeležilo tudi več profesorjev tukajšnjih srednjih šol. Prijave (tudi za sorodnike) oddati je dijakom po posameznih razredih, pri katerih priliki bo tudi založiti po 11 K 60 za osebo. Če bi izlet ne bil mogoč, cesar se

je komaj batil, bodo gospodje razredniki zopet vrnil denar. — Za 40 ubojšnih dijakov prevzelo bo vse stroške mornarično društvo.

— Deželni kmetijski šolo na Grmu so obiskali v soboto 4. t. m. gojenci IV. letnika tukajšnjega učiteljskega. Šolsko vodstvo in učiteljstvo jih je najpriaznejše sprejelo ter jim pokazalo in raztolmačilo bogate zbirke učil, orodja in strojev, lepo živino v modernu urejenih hlevih, gnojšča, čebele, vzorne sadne, trtne in zelenjadne nasade, nanovo napravljene pašnike in šolske kleti. Končno so jih še pogostili z izbornimi domačimi pridelki. Gojenci so navdušeni za kmetijski pouk in hvaležni slavnemu ravnateljstvu in učiteljstvu, zapustili Grm.

— Promenadni koncert v Zvezdi, našega domačega gorskega polka se je vršil včeraj ob udeležbi mnogobrojnega občinstva vseh slojev. Občinstvo se je o koncertu izražalo zelo laskavo.

Deželni odbor je povelil namestovanje okroglega zdravniškega Raki (okraj Krško) gosp. dr. P. Indri iz Kostajevce. Gosp. dr. P. Indri bode po enkrat na teden tistega dne, ki ga z njim določil zastop zdravstvenega okrožja na Raki, tam ordiniral in bode opravljal tudi vsa zdravniška opravila v okrožju na Raki.

Iz Dragatuša smo prejeli ta - le popravek: »Sklicujoč se na § 19. tisk. zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na dopis z dne 27. aprila t. l. v št. 96 vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da sem v cerkvi v Obrhu zamjenjal dragoceni zlati kelih, vreden okrog 600 K, s kelhom, ki stane kvečjemu 50 K, res pa je, da je še zdaj v cerkvi v Obrhu isti kelih, kot sem ga našel ob svojem prihodu v Dragatuš. — Dragatuš, dne 2. maja 1912. — Josip Novak, župnik.« — Besedo ima sedaj naš dragatuški dopisnik.

S ceste. V soboto je pustil nek hlapec na Dunajski cesti dva vprežena konja in si ga šel privoščiti eno »šilo«. Med tem sta pa konja odšla naprej in z vozom zadela v mekarski voziček Marije Ahlinove iz Ježice, ga prevrnila, strla eno kolo, polila 28 litrov mleka in razbila steklenice.

V Ameriko sta se hotela včeraj odpeljati Anton Ivančič in Alojzij Mihačič, oba rodom iz Čelja pri Postojni, ter se s tem izogniti vojaški dolžnosti. Pred odhodom jima je pa nakano preprečil na južnem kolodvoru službojuči nadstražnik Večerin ter ju aretoval. Oba sta imela pri sebi 966 kron denarja. Oddali so ju sodišču.

Najdeno šolsko naznanilo. V soboto je nekdo našel na cesti šolsko naznanilo Ivan Škrl, ki obiskuje šolo v Spod. Šiški. Šolsko naznanilo je dobilo v uredništvu »Slovenskega Naroda«.

Dotičnik, ki je izgubil pred kratkem v mestu v vreči nekaj ovsa, naj pride čimprej ponj na osrednjo policijsko stražnico.

Zaradi prepovedanega povratka je bila aretovana slaboglasna Marija Repanškova, rodom iz Podhruške pri Kamniku. Oddali so jo sodišču.

Izgubljeno in najdeno. Gdica. Marijanica Luschinova je izgubila zlato brožo. — Delavka Meta Končarjeva je izgubila srebrno žepno uro. — Gosp. Friderik Šerbec je našel toulo verižico. — Gosp. Fran Golob je našel denarnico s srednjo vsoto denarja. — Šolski učenec Fran Čuk je našel ovratnico z zlato iglo. — Služkinja Frančiška Mastinškova je izgubila bankovec za 20 K. — Gosp. Gabriela Skubičeva je izgubila denarnico s srednjo vsoto denarja. — Služkinja Marija Loznarjeva je izgubila denarnico, v kateri je imela 15 K denarja.

Delavsko gibanje. V soboto se je odpeljalo v Ameriko 60 Macedoncev, 10 Hrvatov in 2 Slovenca, nazaj je pa prišlo 30 Hrvatov in 5 Macedoncev. V Hrb je šlo 40, na Dolenjsko pa 35 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 60, v Dunajsko Novo mesto 75, v Ljubljani je ostalo 35 laških zidarjev.

Iznajdba. Opozorjamo na današnji inšerat, v katerem išče domači iznajditelj domačina za financiranje svoje iznajdbe.

Pomotoma seboj vzel je nekdo v petek, 3. t. m. pri večernem vlakom Ljubljana-Kamnik neki dami zavitek z otroško čepico, mornarsko, in dvoje sivimi čevlji. Prosi se, da odda to pri postajenačelniku v Domžalah ali v Kamniku.

Znano Perlesovo restavracijo poleg pošte v Ljubljani je prevzela z današnjim dnem gospa Ivanka Matjan, doslej restavratorka v Kato-liškem domu na Turjaškem trgu. Več pove inserat.

Narodna obramba.

Izvenakademilna C. M. podružnica na Dunaju ima dne 11. t. m. v dvorani Slovenske besede I. okraj Drachengasse 3. svoj občni zbor.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal dr. V. Kac iz Maribora 20 K mesto venca na grob Slavi Kranj iz Celja. Iskrena hvala!

Društvena naznanila.

Velika dobrodelna veselica za »Domovino« se vrši že to soboto v ljubljanskem »Narodnem domu«. Kakor znano bodo porabljeni za to veselico vsi prostori. Za kabinete produkcije je določena Sokolska telovadnica, za paviljone mala dvorana in vsi stranski prostori za ples na velika dvorana. Igrala bo celotna »Slovenska Filharmonija«. Spored, ki bo obsegal ekskvizitne moderne plesne točke bo sledeči: a) Koncert pred plesom: 1. Suppe: Ouverture k operi »Lahka kavalirija« — 2. Zajc: Fantazija iz opere »Nikola Suhic-Zrinski« — 3. Foerster: »Obletnica« iz opere »Gorenjski Slavček«; b) Ples. Pred odmorom: 1. Valček (Fall: Iz operete: »Brüderlein fein« — 2. Valček (Lehar: Iz operete: Grof Luksenburški) — 3. Polka-mazurka (Chero: Souvenir de Ragusa) — 4. Cetrivorka I. (Bizet: Iz opere »Carmen« — 5. Valček (Fall: Iz operete Ločena žena) — 6. Valček Ziehrer: Dunajski meščani. Odmor — Po odmoru volijo dame. 1. Valček (Jarno: Iz operete »Logarjeva Krista« — 2. Valček (Pazeller: Spomin na Herkulesfúrdo) — 3. Cetrivorka II. Strauss: Iz operete Cigan-Baron) — 4. Valček (Lehar: Iz operete »Ciganska ljubezen« — 5. Valček (Kalman: Iz operete: Jesenski manever) — 6. Polka francoska (Eysler: Iz operete: Umetniška kri) — 7. Cetrivorka III. (Parma: Triglav) — 8. Valček: Fall (Iz operete: »Brüderlein fein« — 9. Valček (Ziehrer: Otroci Karnevala. — 10. Polka-mazurka (Stolz: »Pri dobri volji« — 11. Valček (Fučik: Sanjski ideali) — 12. Valček (Strauss: »Moje življenje«). — Vstopnice za vso to prireditelje veljajo za osebo 2 K, za dijaštvo pa znižano na 1 K 20 v. Plesni redi, ki bodo veljali kot posebne vstopnice k plesu se bodo dobivali po 20 v. Začetek veselice bo ob pol 8. Slavno občinstvo prosimo priti točno, ker se kabaretni večer prične ob 8. z najlepšo točko: »Baletni ples deklic«. Torej nasvidenje v soboto, 11. maja v »Narodnem domu«!

Telefonska in brzojavna poročila.

Proračunski provizorij.

Dunaj, 6. maja. Cesar je sprejel danes v daljši avdienci ministrskega predsednika Stürgkha. Vlada predloži jutri parlamentu proračunski provizorij. Finančni minister Zaleski je baje že toliko okrevljal, da pride tekom tega tedna zopet na Dunaj.

Dunaj, 6. maja. »Neues Wiener Tagblatt« priobčuje danes oficijozen članek proti nameravanemu predlogu v parlamentu, da naj se obravnava redni proračun. Za to sedaj ni niti časa. Vlada zahteva samo rešitev šestmesecnega provizorija.

Izpremembe v kabinetu?

Dunaj, 6. maja. V političnih krogih se resno bavijo z vprašanjem novega zasedanja mest poljedelskega in trgovskega ministra. Zdravstveno stanje ministrov Bräfa in dr. viteza Roesslerja je tako, da najbrže ne bosta več kos svojemu delu, dasi ravno sicer ni neposredne nevarnosti. Treba je tedaj računati z možnostjo, da bosta iz zdravstvenih ozirov zaprosila za svojo demisijsko.

Kongres avstrijskih okrajnih bolniških blagajn.

Dunaj, 6. maja. Včeraj je bil odprt peti kongres avstrijskih bolniških blagajn, katerega se je udeležilo 520 delegatov 278 blagajn s skupno nad 3 milijoni članov. Udeležilo se je kongresa več poslancev in tudi zastopniki ministrstva za javna dela ter raznih trgovskih in obrtniških zbornic. Prišli so tudi delegati iz Budimpešte in Berolina. Edina točka na dnevnem redu je stališče avstrijskih okrajnih bolniških blagajn nampram vladni predlogi o socialnem zavarovanju. Referent dr. Verkauf je govoril o zavarovanju samostojnih in delavcev, ter je bila koncem njegovega referata sprejeta resolucija, da naj vlada poskrbi za primerno in zlasti finančno izvedljivo predlogo glede starostnega zavarovanja. Danes se kongres nadaljuje.

Češko-nemška sprava.

Praga, 6. maja. Včeraj so imeli narodni socialci v Pragi svojo majnikovo slavnost ter se je spreveda na Vystavištu udeležilo kakih 7000 oseb. Od balkona industrijske palače je govoril poslanec Klofač ter je spregovoril tudi o češko-nemški spravi, pri čemer se je postavil popolnoma na na Chocovo stališče ter izjavil, da se sedaj ni mogoče pogajati z Nemci. Med obravnava v češkem deželnem in avstrijskem državnem zboru je brez dvoma zveza in če se praška pogajanja razbijajo, je tudi v državnem zboru nadaljnje delo nemogoče. Narodni socialci smatrajo češko-nemško spravo

na Češkem kot neobhodno potrebno ter so pripravljeni sodelovati, toda samo na podlagi absolutne enakopravnosti obeh narodnosti. Najprej je treba urediti tudi jezikovno vprašanje pri deželno knežjih oblastih ter napraviti konec jezikovni anarhiji v nemškem delu Češke.

Praga, 6. maja. Kakor poroča »Samostalnost«, bodo imeli odsej naprej samo še referenti komiteja pravne komisije seje. V teh komitejih češki radikali niso zastopani. V mladočeškem poročilu o pravnih konferencah izjavljajo mladočehi, da bodo ostali v pravnih komitejih samo, če ostanejo v njih tudi druge češke stranke.

Križeva pot rusinskega vseučilišča.

Lvov 6. maja. Tu se je vršil velik shod poljskih strank proti ustanovitvi rusinskega vseučilišča v Lvovu. Shod se je vršil v dveh oddelkih. Eden se je vršil pod predsedstvom župana Neumanna in profesorja tehnične visoke šole Pawlewskiego v magistratni dvorani, drugi shod pa se je vršil na dvorišču. Referiral je načelnik narodno-demokratske stranke Pawlikowski, ki je opozarjal na nevarnost, da bi napravilo rusinsko vseučilišče iz Lvova rusinsko mesto in da bi to vsebovalo tudi nevarnost za mir v mestu. Dolžil je rusinske dijače rusofilstva ter naglašal, da je tudi s tega stališča velika nevarnost za mesto. Govorilo je tudi več vseučiliških profesorjev nakar je bila sprejeta resolucija, ki protestira, da bi se ustanovilo rusinsko vseučilišče v Lvovu. Poljaki dovolijo ustanovitev takega vseučilišča samo pod pogojem, da dobe kako kompenzacijo. Na dvorišču je govoril načelnik vsepoljske stranke, vseučiliški profesor dr. Grabski in več dijakov. Tudi tam so sprejeli enako glasečo se resolucijo.

Lvov 6. maja. V noči ob soboto na nedeljo je poskusilo kakih 100 narodno-demokratskih dijakov demonstrirati pred namestništvom. Hoteli so okna bombardirati s kamenjem. Policija je demonstrante razgнала in aretirala 5 dijakov. Demonstracija je v zvezi s poljsko-rusinsko spravo in z namestnikovim stališčem napram rusinskemu vseučiliškemu vprašanju.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 6. maja. Zbornica je danes zopet nadaljevala debato o izjavi novega ministrstva. Kakor znano, je izjavil ministrski predsednik Lukacs, da hoče na vsak način doseči, da obstrukcija preneha.

Budimpešta, 6. maja. Danes je govoril kot prvi govornik poslanec Apony, ki se je pritoževal, da se avstrijska delegacija vmešava v ogrske zadeve (hrvaško vprašanje) ter je protestiral proti govoru avstrijskega ministrskega predsednika Stürgkha ter končno izjavil, da razne govornice v delegacijah niso brez podlage, in da je pričakovati v kratkem naskopa na veeavstrijske politike na dualistično ustavo države.

Napad na duhovnika.

Milan, 6. maja. Neki neznanec je napadel včeraj na trgu »Vittorio Emanuele« duhovnika della Vale ter mu z nožem prerezal vrat. Nato je streljal napadalec na občinstvo ter tri ljudi težko ranil. Pri policiji je samoinicično odgovarjal ter si do sedaj še niso na jasnem ali je blazen ali pa je izvršil svoj zločin iz drugih nagibov.

Razpust belgijske zbornice.

Bruselj, 6. maja. Zbornica je zaključila svoje delo pozno ponoči ter rešila proračun. Nato reši še senat svoja dela, nakar bo zbornica razpuščena najbrže 11. t. m. Nove volitve bodo 2. junija.

Olimpijske igre.

Stokholm, 6. maja. Danes so se pričele tu Olimpijske igre s tenisom. Udeležujejo se jih Danci, Angleži, Francozi, Avstrijci in Čehi. Igram prisostvuje kralj, prestolonaslednik in več članov kraljevske hiše.

Lov za apaši.

Pariz, 6. maja. Pariški policijski prefekt Lepine se je peljal s svojim avtomobilom na lov za apaši. Pri Teritetu so ga ustavili orožniki ter zahtevali, da se legitimira. Z ozirom na svojo misijo tega ni hotel storiti, ter ga je še le sodišče izpustilo.

Turški parlament.

Carigrad, 6. maja. Turški parlament je zopet pričel delovati. Za provizoričnega predsednika je bil izvoljen z 142 proti 8 glasovi ulema Ahmed Mahir in za podpredsednika Grk Artas z 80 proti 71 glasovi.

Parlament za bojevnike v Tripolisu.

Carigrad, 6. maja. Poslanec iz Tripolisa Nadši beg se je spomnil v zbornici junaškega bojevanja in priznanja vredne požrtvovalnosti turških bojevnikov v Tripolisu. Posebno je vplival na tripolitske bojevnike prestolni govor. Poslanec je predlagal, da izreče tem bojevcem zbornica pozdrave in zahvalo. Poslanec iz Benghazija, Helvan, in je predlagal, da izreče zbornica bojevcem in komiteju, ki vodi vojne akcije, katerega člani so Enver, Fethi in Aziz tudi v imenu naroda javno

priznanje. Oba predloga sta bila z živahnim odobravanjem sprejeta.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Zasedenje otoka Rodosa.

Rim, 6. maja. »Agenzia Stepiani« objavlja brezzično brzjavko vojne ladje »Vittorio Emanuele«, glasom katere so Italijani razobesili ob 2. popoldne italijansko zastavo na Rodosu med grmenjem topov in navdušenjem moštva.

Prilet turški župan.

Carigrad, 6. maja. Listi poročajo, da je italijanska križarka »Symi« ustavila in preiskala parnik »New York« družbe Hadži Dand ter odvleda seboj župana mesta Asti, Pialea in več orožnikov.

Italijanske vojne ladje.

Carigrad, 6. maja. Italijanski torpedni rušilec je včeraj preiskal pristanišča otoka Lerosa.

Zveza z Rodosom.

Carigrad, 6. maja. Neka italijanska vojna ladja je prerezala včeraj kabel vzhodno od otoka. Italijani imajo zasigurno zvezo z otokom z brezzičnim brzjavom.

Turki napadajo Lebdo.

Rim, 6. maja. Turki in Arabci so v velikem številu ponovili napad na Lebdo. Naskočili so nenadoma italijanske posadke. Italijani so s pomočjo topničarstva napad z malimi zrtvami odbili. Italijani imajo samo nekaj ranjenecv. Turki in Arabci pa so plačali napad z veliko žrtvami.

Zrakoplovi na delu.

Carigrad, 6. maja. Iz Tripolisa poročajo, da je vrgel italijanski vodilni zrakoplov blizu turškega taborišča Sanito ben Aden 16 bomb iz višine. Bombe so le deloma zadele namenjeni cilj in ranile enega vojaka in 6 zasebnikov. Ranjeni so baje tudi trije otroci.

Uporni rezervisti.

Rim, 6. maja. »Avanti« poroča iz Rima, da se je končala obravnavna proti upornim rezervistom 41. polka z obsojdo voditelja Municchija na 12 let ječe, in več rezervistov na eno, dve in več let ječe. Nekaj vojakov so obsodili na 3, nekaj na 8 mesecev ječe, pet obtožencev pa so oprostili.

Tepeni Turki.

Rim, 6. maja. »Agenzia Stepiani« poroča iz Buhemeza, da je napadel laški general Gariori nad 2000 mož močno četo na karavanski cesti iz Tunisa proti Sajdenu. Turki so bili zavarovani z okopi, imeli so tudi precej močno konjenico in strojne puške. Borba je bila ostra. Italijani so pognali Turke in Arabce v beg in si prisvojili veliko plena. V boju je padlo na obeh straneh veliko mož.

Turčija vežba vojaške zrakoplovce.

Carigrad, 6. maja. Vojno ministrstvo je izdalo svojim častnikom poziv, da naj se oni, ki se zanimajo za zrakoplovstvo zgledajo jih pošlje ministrstvo v Pariz, kjer bodo obiskovali avijatične kurze. Že pred tem pozivom se je oglasilo namreč več mlajših turških častnikov, da bi radi izvršili avijatične studije na Nemškem.

Najnovejša akcija Italijanov.

Petrograd, 6. maja. Z ozirom na najnovejšo italijansko akcijo na otoku Rodosu in na odgovor, ki so ga dobile velesile v Rimu in Carigradu na svoje mirovno posredovanje bo v prihodnje izostala vsaka mirovna akcija.

V Petrogradu zatrjujejo, da bo italijanska akcija zelo obsežna in da bodo Italijani blokirali tudi evropsko obal Turčije. Zlasti prizadeti bosta od te blokade mesti Solun in Smirna.

Dunaj, 6. maja. »Neue Freie Presse« presoja vesti, da bi hotela Italija blokirati obali ob Egejskem morju, za pretiranje. Italija nima niti dovolj močne flotile, da bi izvedla tako veliko akcijo.

Carigrad, 6. maja. Italijansko vojno brodovje je cerniralo otok Kios.

Obsojen kadet.

Dunaj, 6. maja. Pred poroto je bil danes obsojen 25letni bivši praporščak Friderik Brunner s Kranjskega, ki je bil obtožen zaradi vloma v neko tobakarno in zaradi več tatvin.

Ponarejeni 20kronski bankovci.

Sv. Hipolit (Nižje Avstrijsko), 6. maja. Orožništvo je aretiralo na glavnem kolodvoru dva urgovska potnika Habla in Scheuflerja, ki sta na sumu, da sta v družbi s ponarejalci 20kronskih bankovcev, ki v zadnjem času v tolikem številu krožijo po Avstriji. Preiskava ni mogla dognati ničesar sumljivega. Trgovska potnika so izročili okrognemu sodišču.

Hčerka morilke.

Olomuc, 6. maja. Frančiška Benirške, ki je bila na smrt obsojena je porodila deklico. Deklico puste 2 meseca pri morilki, potem jo oddajo neki dunajski dami, ki bo deklico vzela za svojo.

Razne stvari.

* **Vsled bede.** V nekem hotelu v Charlottenburgu je neka žena iz Gere plesila svoja dva otroka in sebe. Vzrok groznemu činu je bila beda.

* **Velika nesreča v tovarni za kati.** V tovarni za kati v Friereshallu blizu Berlinu je v soboto eksplodiralo več eksplozivnega solitra v času, ko so tovarno ogledovali člani nekega študentskega društva. Trije učitelji so bili smrtno nevarno ranjeni.

* **Flasko mažarske razstave v Belgradu.** Vossische Zeitung* poroča iz Belgrada: Mažarska razstava, ki so jo otvorili 16. aprila, je doživela popolno katastrofo. Srbi jo z ozirom na komunistični boj kotirajo. Džodaj je razstavo obiskalo samo 175 oseb, večinoma tujcev.

* **Advokat brez stanovanja.** Iz Budimpešte poročajo: V soboto se je ustrelil advokat Nagy, ki je bil brez stanovanja. Pred desetimi leti je imel se jako dobro pisarno in se je poročil z bogato hčerko nekega hišnega posestnika. Začel je zapravljati, žena ga je zapustila in prišel je v tako bedo, da je bil od 1. maja brez stanovanja.

* **Preiskava zaradi nesreče parnika „Titanic“.** Pasažirji v medkrovi „Titanica“ so izpovedali, da so časniki zaklenili vrata v medkrovi ter s tem preprečili edino možnost, da se rešijo. Pasažirji v medkrovi. Pasažirji so pa vrata razbili. Iz tega je pač razvidno, kako postopa družba „White Star Line“ z ubogimi pasažirji v medkrovi, ki so večinoma revni izseljenci, ki gredo iskat kruha v tujino.

* **Zastrupljenja z metilnim alkoholom v Berlinu.** V soboto je sodišče izreklo razsodbo v procesu zaradi zastrupljenja z metilnim alkoholom v Berlinu. Obtoženi Charnach je bil obsojen zaradi goljufije, zaradi prestopa proti zakonu o živilih na pet let ječe, 2000 mark denarne globe, eventualno v še nadaljnjih 200 dni ječe in v nadaljnjih 40 mark globe. Obtožena Zastrow in Meyen sta dobila 12 mesecev zapora, kar sta pa že odsedela s preiskovalnim zaporom. Obtoženi Dahle je dobil šest mesecev, tri mesece je že presedel v preiskovalnem zaporu. Obtoženi Radomske je bil oproščen.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Kako so sleparili klerikalci pri občinskih volitvah v Šmarju. V soboto dopoldne se je vršila pred tukajšnjim deželnim sodiščem zanimiva obravnava, pri kateri so igrali obtoženi klerikalni agitatorji in volilci iz Šmarja zelo klavarno vlogo. Povod razprave, obtožena sta zaradi volilne sleparije županov iz Šmarja Alojzij Kastelic in županov sin Jakob Kastelic ml., so prišli na dan take sleparije, da se mora človek zgražati nad nasilnim in goljufijskim početjem klerikalcev. Ponarejali so klerikalci pooblastila, podpise, hodili volit za druge volilce, brez njihove vednosti. Volilcem iz druge občine, ki so bili upravičeni v Šmarju voliti, niso dostavili niti volilnih listin, marveč so ponaredili pooblastila, izpolnili glasovnice s svojimi kandidati, in eden ali drugi izmed te črne garde je šel volit s pooblastilom. Pri volitvi je bilo oddanih skoro 60 pooblastil, ki so bila skoro vsa ponarejena. Podpisali pa niso samo volilce, marveč so ponarejali tudi podpise priči.

Glavni kolovodja te klerikalne sleparske volilne akcije pa je današnji obtoženec Alojzij Kastelic. Glavno pisarno je imel Kastelic v mali podstrešni sobici svojega brata župana, v sobici, ki reprezentira obnem klerikalno občinsko pisarno. Tam so kovali pooblastila, izpolnjevali glasovnice in od tam so klerikalni generali vodili celo akcijo proti naprednim volilcem.

Volilec France Potokar je dobil nalogo, da naj pride z drugimi klerikalnimi volilci v usodno podstrešno sobico, občinsko pisarno. Tam mu je dal Kastelic njegove volilne listine, obenem pa mu je izročil tudi pooblastilo, da naj voli za posestnika Andreja Babška iz Babne gorice. Potokar je vse skupaj spravljal v žep in šel na volišče. Bil je tudi precej pijan, kajti takrat je bilo klerikalna šnopsa dovolj na razpolago. Ko je prišel do pooblastila in glasovnice Babškovo, Potokar ni baje niti vedel, za koga voli — brati ne zna, vprašal pa je nikogar, ker se je itak zanesel na svoje vodje.

Andrej Babšek je pri obravnavi pod prisego potrdil, da on volilnih listin niti ni dobil ni, še manj pa, da bi on dal komu pooblastilo. Podpis pooblastila je ponarejen, ponarejena pa sta tudi oba podpisa dveh priči Strojčka in Toneja, ki sta tudi glavni, da tega pooblastila kot priči nista podpisala. Babšek se za volitve v Šmarju ni brigal, ker on spada med drugega župana, in ima pravico voliti le, ker ima v tej občini nekaj zemlje.

Potokar, ki je bil sam obtoženec, sedaj zviha in skuša na vse načine izrezati Kastelica. On trdi, kar je naravnost smešno, da je bil v sobici, in vzel tam z mize eno pooblastilo, ki se je potem slučajno glasilo na njegovo ime in šel volit.

Obtožili in za klerikalne sleparije jako značilni sta izpovedi priči Antona Žitnika iz Lanišče in posestnika Lampiča. Prvi je izjavil izpoved, da mu je Potokar pravil — to je bilo že v času, ko se je s stvarjo pečalo že sodišče — da ga sedaj silijo, naj pove, da ni dal Alojzu Kastelicu njemu pooblastila, marveč, da ga je kar tam dobil. Lampič pa pove, da je tudi njega peljal Kastelic v tisto famozno podstrešno občinsko pisarno in mu vsiljeval neko pooblastilo, da bi z njim volil, česar pa Lampič ni hotel storiti.

Sploh so ti junaki priznali, da so volili za volilne upravičence iz Babne gorice »kar tako«. Obdržali smo listine, napravili pooblastila in šli voliti. Ko bodo pri vas volitve, boste pa vi tako z nami naredili.

Kaki so ti ljudje med sabo, ali pa kako so predrzni ali omejeni, kaže tudi, da je župan Jakob Kastelic za obtoženega brata Alojzija in svojega sina Jakoba kar sam napravil uradno spričevalo o njihovem obnašanju, v katerem jih je seveda pohvalil. Po zaključnem pričevanju državnih pravdnikov ni govoril dosti, prepuštil je sodbo o krivdi ali nekrivdi sodnikom. Tudi zagovornik ni vedel mnogo navesti, kar pa ni čudno, ker je imel pri takih razmerah res sitno stališče. Skoro po polurnem posvetovanju je razglasil predsednik senata sodbo, s katero je bil Alojzij Kastelic spoznan za krivega in obsojen na 14 dni zapora. Županov sin Jakob pa je svojo krivdo priznal. Izmaknil je namreč volilcu Anžiču glasovnico z naprednimi kandidati in mu podtaknil drugo s klerikalnimi. Anžič je bil na to še pred volitvijo opozorjen in je klerikalno glasovnico zopet zavrgel. Jakob Kastelic je bil obsojen zaradi volilne sleparije na 5 dni zapora.

S tema obsodbama pa še niso izčrpana vsa sleparstva klerikalcev v Šmarju, marveč se obravnava nadaljuje zopet v soboto zoper nove obtožence.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Klerikalni dijaki obsojeni volilni slepariji. V soboto popoldne se je odigrala pred deželnim sodiščem žaloba, pri kateri so igrali vloge tragičnih junakov, mlade obžalovanca vredne klerikalne žrtve, štiri dijaki, ki so po zaslugi klerikalcev dobili sodni pečat volilne goljufije in odnesli iz sodne dvorane kazni zaradi volilne sleparije. Obtoženi so bili filozof Jakob Sajovic, medicinar, Jakob Basaj in dijaka Franc Kleindienst in Franc Urbanček.

V občini Senčur ima volilno pravico tudi vdova gospa dr. Prečeva, ki stanuje sedaj v Kostanjevici. Ko so se povodoma ob volitvah v Senčurju dostavljali volilni listi, je sluga Verbič volilne listine za gospo dr. Prečevu, prinesel nazaj v občinsko pisarno. Mesto, da bi se volilki te listine odposlale, znašle so se naenkrat te listine v klerikalnem agitacijskem lokalu, kjer so neumorno delali današnji obtoženci. Izpolnili so ti možakarji glasovnico, napravili in podpisali pooblastila za gospo dr. Prečevu — katero so podkrizali — in Kleindienst je šel s temi listinami volit. Ker se je komisarju čudno in neumevno zdelo, da bi gospa dr. Prečeva ne znala pisati, je pooblastilo konfisciral. Začele so se preiskave.

Jurist Janko Sajovic je dobil na informativno vprašanje od gospe dr. Prečeve odgovor, da ona ni dala nikomur pooblastila, še manj pa, da je klerikalno volila, kar tudi nikdar ne bo, in da o volitvah sploh obveščena ni bila.

Obtoženci so se različno izgovarjali, eden je bil pijan, da ni vedel kaj dela, drugi sploh na to nič ne razume, tretji taji kar odločno vsako krivdo itd. Toda goljufija jim je bila dokazana in senat jih je obsodil. Filozof Jakob Sajovic je dobil 10 dni zapora, medicinar Jakob Basaj 7 dni, Franc Kleindienst 14 dni in Franc Urbanček 5 dni. Tako se je končala ta žalostna afera z obsodbami tako mladih ljudi, ki stopajo šele v svet, nove žrtve, ki jih imajo na vesti naši brezvestni klerikalci.

Gospodarstvo.

— **Vžigalice.** V vžigalčni industriji vlada še vedno mnenje, da je pričakovati v kratkem nameravano monopoliziranje izdelovanja vžigalic. Na podlagi baje dobrih informacij, pravi današnji »Fremdenblatt«, da so te vesti neupravičene.

Današnji list obsega 6 stran.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. maja: Franja Slapar, hči čevljarja, 33 let, Radečkova cesta 11. — Pavla Znidaršič, delavčeva hči, 10 mesecev, Streliška ulica 15. — Jera Semrad, vdova železniškega čuvaja, 84 let, Radečkova cesta 11. — Ivana Ambrožič, žena užitarja, 59 let, Radečkova cesta 11. — Michael Otrin, železniški pripetjač, 38 let, Cesta na južno železnico 1. — Slavko Nabernik, učiteljev sin, 22 mesecev, Streliška ulica 15.

Zahvala.

Podpisano županstvo se v imenu pogorelcov na Jezici gospodu Jurju Marencetu, gostilničarju v Ljubljani, Dolenjska cesta najpristneje zahvaljuje za poslanih 50 K 70 h, ki jih je naklonil našim pogorelcem.

Županstvo Jezica, dne 2. maja 1912.

Vilhan, župan.

Zahvala.

Dne 29. aprila t. l. sem prejela znesek 100 K od gg. tovarišev in tovarišice mojega pokojnega soproga, nadučitelja Pavla Silc v Zireh, v podporo za postavljeni nagrobni spomenik.

Vsem darovateljem logaškega okraja se najsrčneje zahvalujem.

Žiri, dne 2. maja 1912.

Amalija Šilc, nadučiteljeva vdova.

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

maja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	734-1	21-1	sr. jz. zah.	del. oblač.
5.	9. zv.	735-0	12-2	sr. zah.	jasno
6.	7. zj.	735-8	8-1	sl. zah.	pol oblač.
7.	2. pop.	736-2	15-4	sr. zah.	oblačno.
8.	9. zv.	738-8	11-6	sl. zah.	dež.
9.	7. zj.	740-0	10-8	sl. sv. zah.	oblačno.

Srednja predvečerajska temperatura 12-5°, norm. 12-5° v čerajsna 11-7°, norm. 12-7°.

Padavina v 24 urah 0-0 mm in 29 mm

Rajko Pollak

c. kr. sodnik v p.

včeraj ob 1. uri popoldne po dolgi mukepolni bolezni, previden s svetimi sakramenti za umirajočo mirno v Gospodu preminil.

Pogreb bo v torek 7. maja ob 5. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

Preminelega priporočamo v blag spomin.

Tržič, dne 6. maja 1912.

Jeanette Pollak

sestra

v imenu ostalih sorodnikov.

Stanovanji

z 2 sobama in 4 sobami

se oddasta.

Več pove

1682

kamnosek Vodnik, Kolodvorska ulica, Ljubljana.

Stanovanje

s 3 sobami, pritliklinami in delom vrta

se odda za avgustov termin, oziroma prej.

Več se izve: 1680

Ilirska ulica 29, I. nadst., desno.

Gostilna in kavarna

se takoj odda

1677

v lepem kraju ob južni železnici, z lepim prostorom, vrtom in kegljiščem. Pisma pod „K. F.“ upravi »Slov. Naroda«.

Stenografa in strojepisca

sprejme notar Baš v Celju.

Sprejme se takoj pod ugodnimi pogoji

za trgovino z mešanim blagom

1670

učenka

stara nad 15 let, poštenih staršev in mora znati tudi nekoliko nemško.

Več se izve pri Ivanu Dergancu, trgovcu v Semiču, Belokranjsko.

Potnika

išče vinska trvdka.

1679

Biti mora vseskozi soliden in po vsem Kranjskem dobro uveljavljen. — Ponudbe z natančno obrazložitvijo zahtev na upravo »Sl. Naroda« pod »Vinski potnik«.

Spreten, dobro uveden zastopnik

za vso Kranjsko, če mogoče tudi za Hrvaško

se išče za solidno tvornico žganja in likerjev.

Ponudbe pod »Tüchtigt« poštni predal št. 12, Sušak-Reka.

1674

Narodna hranilnica in posojilnica v Radečah

registr. zadruga z neomejeno zavezo

vabi

na

občni zbor

ki se vrši

dne 12. maja ob 3. uri popoldne v posojilniški pisarni v hli št. 21

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Prosti nasveti.

1675

ODBOR.

Brez posebnega obvestila.

Urduja Souvan roj. Kušar objavlja v lastnem in v imenu vseh sorodnikov tužno vest, da je naša dobra sestra, teta in svakinja, gospodica

Ivana Kušar

zasebnica

danes ob 2. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, večkrat previdena s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v torek 7. maja ob 5. uri popoldne iz Selenburgove ulice št. 1. na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v cerkvi Marijinega Oznanjenja oo. franciskanov v Ljubljani, dne 8. maja ob 9. uri popoldne.

Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 6. maja 1912.

1681

Prvi kranjski pogrebni svet Fr. Deberet

Udobno stanovanje

s 4 sobami, kuhinjo in pritliklinami ter 2 velikim vrtom

1612

se odda takoj ali za avgust.

Izve se v Rožni dolini, I. vrsta št. 156

Poštna upraviteljica

dobra moč, išče službo.

Ponudbe na upr. »Slov. Naroda«.

Stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo, balkonom, z vsemi pritliklinami in z vrtom,

1621

se odda s 1. avgustom.

Poizve se pri Stanovniku v Rožni dolini št. 250.

Prodajo se lepe, dobre

elegijske citre

za primerno ceno.

Kje, pove uprav. »Slovenskega Naroda«

Lepo solčno stanovanje

v I. nadst. s 4 sobami, kopalno sobo, kuhinjo, veliko verando in delom vrta.

se odda takoj na Privozu št. 4.

Cena 872 kron z vsem skupaj.

1619

Več stanovanj

z dvema ali tremi sobami ter en večji

lokal za kavarno

se odda takoj ali za avgustov termin.

Natančneje v Ilirski ulici št. 21, I. nadst., vrata 4.

1664

Stanovanje

s 3 sobami ter pritliklinami

1413

išče obitelj (dve osebi)

s 1. julijem 1912 v Spodnji Slaki

ali v predmestju ljubljanskem. Ponudbe upravi »Slov. Nar.« do 10. majnika 1912.

Mirna stranka

išče stanovanje

s 3 sobami in pritliklinami, v sredini mesta

za avgustov termin.

1597

Ponudbe naj se pošljejo do 8. maja na naslov: »Mirna stranka«, poste restante Ljubljana.

Za Trst in Primorje se sprejme

tesarski polir in 6 tesarjev

za visoke stavbe. — Polirja plača po dogovoru, tesarje 56 do 60 vin. na uro.

Ponudbe upravnistvu »Slov. Naroda«.

1635

Za prihodnje počitnice

se prodaja

eden ali dva ponija

z vso opremo in z vozličkom.

Več pove

g. A. Brilly v Kranju.

Domač izumitelj A. Černe, fotograf in slikar, restavrator, Ljubljana, Cegnarjeva ulica

išče kapitalno močnega domačina

1678

za iznajdbo,

ki ima največjo bodočnost. Zavarovane

je že v par državah.

Odgovori se na vsako pisano pismo.

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Ljubljana,
Štitarjeva ulica 4.

&

Vsevec savarovan.

Milan Jenčič
Mici Jenčič roj. Jankovič
— poročena. —
Mengeš, 5. maja 1912.

Avtomobili
LAURIN & KLEMENT d. d.
v Mladi Boleslavi so najboljši!
Zastopnika: Nikodem & Wetzka, Gradec.

Semenj v Zagorju ob Savi
vrši se mesto 12., že 11. t. m. (sobota)
Županstvo Zagorje ob Savi,
dne 6. majnika 1912.
Župan: **Tomo Koprivc.**

Prava in neprava ljubezen.
Povest. — Spisal Blaž Pohlin.
Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Opatov praporščak.
Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.
Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K 70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Preselitev.
Uljudno naznanjam svojim cenjenim naročnikom in slav. občinstvu sploh, da sem svojo
čevljarsko delavnico iz Sodne ulice šte. 3
preselil v Gradišče št. 4
in prosim častite naročnike, da me s svojim cenjenim zaupanjem počaste tudi na novem kraju.
Se priporočam z vsem spoštovanjem
Ivan Zamljen, čevljarski mojster.

MATEJ OBLAK
Ljubljana,
Kongresni trg št. 6.

Velika zaloga
domaćih in tvariških
čevljev

Naročeni čevlji se izdelujejo v lastni delavnici.

Notarskega kandidata
sprejme 1657
notar Hudovernik v Ljubljani

Udobno stanovanje
obstoječe iz 4 sob s pritklinami
se takoj ali za avgustov termin odda
v visokem parterju vile na Erjavčevi cesti št. 24. 1656
Natančneje se poizve ravnotam

Elegantno stanovanje
v I. nadstropju s 4 sobami in vsemi
pripadki 1667
se odda za avgust.
Več se izve
v pisarni F. Supančič, Subiceva ulica št. 5.

Kavarna
vso noč
odprta
LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Najfinejše rokavice
pravi francoski parfumi
in val v to stroko spadajoči
predmeti v najfinejši kakovosti.
667 Za obila naročila se priporoča

OTILJA BRAČKO
Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

POZOR! POZOR!
Naznanjam cenj. damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago, nahajajoče se v moji trgovini in sicer
slamnike, otroške kapice, športne kape
kakor tudi vse potrebščine za modiste
zaradi preselitve po globoko znižani ceni.
Opozorjam obenem cenj. dame, da bodem moj salon znatno povečala in se bode nahajal od 8. maja nadalje na
Starem trgu šte. 21.
Minka Horvat, modistinja.

Zeleznoto kina-vino
Izdelanarja
PICCOLIJA
v Ljubljani, Dunajska cesta, obsega navedeno množino železa v nasprotju z drugimi železnatimi kina-vini, ki obsegajo samo toliko železa kakor navadna namizna vina in nimajo torej nobene zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemijskih analiz in tudi ona, ki se je izvršila po odredbi c. kr. ministrstva notranjih zadev. Zeleznoto vino izdelanarja Piccolija jači slabokrvne, nervozne, vsled boleznih oslabele osebe, slabe in boleznijo izgledajoče otroke.
Steklenica s 1, 2 K, 3 steklenice K 6-80. Voznina in zavojnina prosta.

Štirje pari utrjenih tovornih konj z vozom in opravo vred se po ugodni ceni prodajo. Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 1658

Senčnat vrt in velik salon.
Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzela 6. maja staro znano
„Perlesovo restavracijo“.
Kuhinja izborna. — Vina pristna. — Vedno sveže pivo. — Kava, čaj in razne žgane pijače.
Sprejemajo se abonente na hrano.
Gostilna je odprta vsak dan ob 5. zjutraj.
Za obilen obisk se priporoča **Ivanka Matjan,** restavraterka.

Zaprto kegljišče in prostor za balincanje.

Gospod Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.
Na priporočilo g. Medica naročil sem bil za poskušno 1 zavoj Vašega „Sladin čaja“. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesec staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim „Sladnim čajem“ (znamka »Sladin«) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas vljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še 6 zavojev Vašega „Sladnega čaja“, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.
Odličnim spoštovanjem udani
Vinko Ogorelec mlj., lesni trgovec,
Skofljica, 10. II. 1912.

Varčne gospodinje!
Dočim daste za vsa druga redilna sredstva 1—3 K, velja „Sladin“ ali dr. pl. Trnkoczy-ja „Sladni čaj“ 1 zavojček z 1/4 kg samo 50 v tudi pri trgovcu. Na tisoče ljudi ga zavziva z najboljšim uspehom. Glavne zaloge v Ljubljani **lekarna Trnkoczy**, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: VIII, Josefstädterstrasse 25; III, Radetzkyplatz 4; V, Schönbrunnerstr. 109; v Gradcu: Sackstr. 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnica. — Preizkušeno lekarnarsko blago. — Drogijske cene. — Mastin za živinorejce. — Tel. 190.

250 — 300 hektolitrov
dobrega vina
prodam.
Vino se nahaja na Kranjskem. Kdor želi kupiti, naj se obrne na
FRANJO JURINAC, DABCI,
z. p. Ivanič-grad, Hrvaško.

Za birmance priporoča
„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5
obleke, klobuke in slamnike za dečke in obleke za deklice. — Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode ter najnovejše konfekcije za dame.